

ELFIZETÉSI

Helyben Vidéken
Pente. . 480 600 L.
Külföldre . 240 300 L.
Honta 40 50 L.
Külföldre a helybeli
áraknak kétszerese
Egyes szám ára kül-
földön: 1500 osztr.
krona, 1 szokol, 2
dár. Egyes szám
Bukarestben és
helybeli pályá-
száron 2 L. 50 b.

NAGYVÁRADAI NAPLÓ

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP ♦ FELELŐS SZERKESZTŐ: FEHÉR DEZSŐ

SZERKESZTŐSÉG
ÉS KIADÓHIVATAL:
Str. Rimanóczy-u. 4.
Telefon: 21 (inter-
urban), éjjel 16-52.
Sürgőnycim: NAPLÓ
© ORADEA-MARE ©

Hirdetéseket a ki-
adóhivatalon kívül
eredeti díjszabás
szerint felvesz min-
den nagyobb bel- és
külf. hirdetési iroda

Kiegyezési lehetőség a német birodalom és Bajorország között.

Lüssov visszalépése a feltétel.

Berlin, október 27. A német tartományi miniszterelnökeinek üléséről, melyet tegnap tartottak meg Berlinben, jól informált személyiségek a következőket mondják: Az ülés minden fenntartás nélkül helyeselte a miniszterelnöknek azt a magatartását, melyet Bajorországgal szemben tanúsított. Egyébként a hivatalos jelentésből is kitűnik. A tartományok képviselői von Lüssov tábornok visszalépését elkerülhetetlennek tartják.

Az ülés folyamán vita egyáltalán nem volt, mivel a miniszterelnökök már jóelőre kiegyeztek. Miután a birodalmi kancellár a bajor követ kormányuk álláspontját nyugodt, tárgyilagos előadásban kifejtették, mindketten visszavonultak és félórai tanácskozás után a württembergi miniszterelnök javaslatára elhatározták, hogy az összes tartományok képviselői egyöntetűen a birodalmi kormány álláspontját fogadják el. A rövid tanácskozás folyamán mondotta egyik miniszterelnök:

— Ha valamely esetben világos volt, melyik oldalon van az igazság és melyiken az igazságtalanság, úgy ez az az eset.

Tanácskozás közben azt is kifejezésre vitték, hogy a birodalom minden áron el akarja kerülni a konfliktust Bajorországgal és ebben a tekintetben a birodalmi kormány nagyon messzire is ment. A miniszterelnököknek az a véleményük, hogy a bajor kérdésben a birodalmi kormánynak szabad kezét kell engedni. Azt is kijelentették, ha a birodalmi kormány energikus rendszabályokhoz nyúlna, azt is helyeselni fogják. Informált körökben azt hiszik, hogy dr. Stresemann nem hajlandó erősebb rendszabályokhoz nyúlni és hogy továbbra is azon fog dolgozni, hogy a birodalom és Bajorország között a kiegyezést lehetővé tegye. Stresemann hajlandó a bajor kormány föderalista kívánságainak eleget tenni és első sorban pénzügyi szempontból messzemenő önállóságot biztosítani. A kancellár a kiegyezés előfeltételül von Lüssov tábornok visszalépését követeli. Hogy azonban dr. Kahr ezt a feltételt teljesíteni fogja, azt nagyon kétségesnek tartják. Sőt abban is kételkednek, hogy Kahr a bajor követ tárgyilagos magatartásával egyetérteni fog.

Zsidó kereskedőket
utasítottak ki Münchenből.

Berlin, október 27. Münchenből jelenti a „Berliner Tageblatt” levelezője: Von Kahr kiutasítási hadjárata erősen fokozódik. A városban hírek terjedtek el, melyek a kiutasítottak százairól beszélnek. Nem gyanús és az állam biztonságára káros személyeket utasítanak ki, hanem kizárólag zsidókat, első sorban zsidó kereskedőket. Egy 60 éves ruhakereskedőt, aki 300 alkalmazottnak adott kenyert, 73 éves feleségével együtt kiutasították, mivel „gazdagította a nép nyomorát”. A házaspár 40 évig lakott Münchenben és két fiuk végig harcolta a háborút.

Németország ragaszkodik
a megszállott területhez

Hagen, október 27. Kreishausban a meg-

szállott terület helyzetéről megbeszéléseket tartottak, amelyen résztvett a birodalmi kancellár a megszállott területek miniszterével és a belügyminiszterrel együtt. Az értekezleten megjelentek a porosz miniszterelnök, a politikai pártok vezérei és a megszállott területek nagy üzemének képviselői.

Dr. Stresemann nyomatékosan kijelentette, hogy a birodalmi kormány egy pillanatra sem gondol arra, hogy a megszállott területet sorsának átengedje. Kifejtette a kormány által tervbe vett pénzügyi rendszabályok irányelveit, amelyeket a birodalom teljesítőképességéhez mérten végre is fognak hajtani.

A szeparasztikus kísérletekre vonatkozólag kijelentette, hogy az ilyen hazaáruló mozgalmak visszautasítását reméli a birodalmi kormány és az egyes tartományok kormá-

nyai nem is tárgyalnak a megszállott területek elszakadásáról.

Amerika hajlandó közreműködni
a jóvátétel megoldásában.

London, október 27. Anglia és az Egyesült-Államok kormánya közt a közel multban fontos jegyzékváltás folyt le a jóvátételi kérdésről. A jegyzékeket most közzétették.

Lord Curzon Amerikához intézett jegyzéke kiemeli, hogy az Egyesült-Államok közreműködése mennyire megkönnyítené a jóvátételi probléma megoldását, amely nélkül az európai helyzet egyre végzetesebbre fordul. Mivel Hughes amerikai államtitkár ebben az irányban kedvező kijelentést tett, Anglia hajlandó felszólítani európai szövetségeseit, hogy együttesen kérjék meg az Egyesült-Államokat részvételre a kérdés valamely alkalmi formájú megbeszélésében.

Hughes államtitkár válaszjegyzéke szerint Amerika teljes mértékben kész közreműködni a szövetségesekkel a német kérdés megvizsgálásában és megfelelő jóvátételi terv kidolgozásában.

Elvették a szabadkőműves palotát a Move-tól.

A kormány a fajvédők ellen.

(Budapesti tudósítónktól.) A kommunizmus veresége és a kurzu uralom felszínre kerülése idején tudvalevőleg Dömötör Mihály dr. belügyminiszter — 1920. évi május havában — az akkori jobbszélű, radikálisok nyomása alatt feloszlatta az ország területén működő szabadkőműves páholyokat és azok ingó és ingatlan vagyonát további intézkedésig hatósági zár alá vette. Ezen az alapon csukták be hivatalosan a Podmaniczky-utcai szabadkőműves palota kapuját is, ahova azonban már előzőleg a MOVE költözött be Gömbös Gyula vezetésével.

Rakovszky Iván belügyminiszter ezévi szeptember 15-én kelt leiratával úgy intézkedett, hogy a Magyar Szimbolikus Nagypáholy említett háza telekkönyvileg az „Országos Tisztviselők- és Betegsegélyző-Alap” javára kebeleztesék be teljes tulajdonjoggal.

Ezzel kapcsolatosan a fajvédők és antiszemita delutáni lapja élesen megtámadja a miniszterelnököket. A többi között ezt írja: „Értesülésünk van arról, hogy a külföldi kölcsön egyik feltétele szerint Bethlen István gróf miniszterelnöknek vissza kell adnia a szabadkőművesek zár alá helyezett vagyonát, vissza kell adnia a szabadkőműves palotát és meg kell engednie, hogy a páholyok tovább dolgozhassanak a maguk törvényei és szabályai szerint Magyarországon. Tudomásunkra jutott, hogy Bethlen István gróf nemcsak Gombosban, hanem főként Prágában, ahol a szabadkőművesbefolyás Benesék és Masarykék révén sokkal élénkebb, mint bárhol másutt, — megígérte, hogy rövid időn belül visszajuttatja a szabadkőműveseket a nagypáholyba és ezzel is bizonygatólag adja, hogy semmiféle irredenta, nemzeti és keresztény alakulást nem tűr meg Magyarországon. Ezt az ígéretet Bethlen István komolyan be akarja váltani. Erre bizonyosság az is, hogy a szabadkőműves nagypáholy Podmaniczky-utcai palotájában — amelyben jelenleg a MOVE országos központja székel — már napokkal

előbb megkezdték a leltározást a visszaadás előkészítésére.”

Ebben az ügyben a kérdést jól ismerő forrásból a következő felvilágosítást kaptuk:

— Van tudomásunk arról, hogy a MOVE ugynevezett „székháza”-ban most, három és fél évvel az erőszakos elfoglalás után a belügyminiszter elrendelte a leltározást. A leltározást a polgármester megbízásából Fercsek Leó dr. végzi. Természetesen, hogy a leltározás csak arra terjedhet ki, amit ma ott találunk az épületben, de hányozni fog a leltárból is mindaz, ami e három és fél év alatt eltűnt az épületből.

Mi az épület sorsát és a magyar szabadkőművesség ügyét, noha a kettő egymással szorosan összefügg, két külön kérdésnek tekintjük. Az épület elfoglalása 1920. május 14-én délelőtt 9 órakor történt, midőn

egy százados néhány katonával
megjelent az épületben

s az üléstermeket, irodai helyiségeket, ebédlőtermet s a gondnok lakásául szolgáló szobát lezáratta s az épületet minden hatósági rendelkezés és felhatalmazás nélkül birtokába vette. Csak néhány nappal később mutathatta fel a lakásügyek miniszteri biztosának az elfoglalás után egy nappal, május 15-én kelt határozatát, melynek értelmében a miniszteri biztos az egész házat, annak összes helyiségeit hivatalból igénybe vette s annak főbérletjéül a Magyar Országos Véderőegyesületet jelölte ki. Kötelezte a főbérletet arra is, hogy a helyiségben talált összes tárgyakról és iratokról, berendezésről szabályzerű leltárt készíttessen és azok megőrzéséről gondoskodjék. Ilyen leltárt tudunkkal nem készítették s az épületben volt felszerelési tárgyak közül nagyon sok eltűnt, egyet mást kéz alatt lehetett megvásárolni.

Azóta a MOVE a házat a maga tulajdonának tekintette, noha a ház telekkönyvileg a nagypáholy nevében maradt. Annál meglepőbb az a másik hír, hogy a belügyminisz-

Nagy választék mindenféle méteres és nagy szőnyegekben és takarókban !
Olcsó árak! Valódi Argamán-szőnyegek minden nagyságban. **Olcsó árak!**

A pénzügyi és gazdasági élet viharfelhői.

A nagyváradai közgazdasági élet vezérleírásainak nyilatkozatai a krízisről és a pénzhiányról.

III.

Papadopol, a Banca Româneasca vezérigazgatója.

Papadopol, a Banca Româneasca vezérigazgatója, a mai napok kínzó pénzhiányának okairól a következőket mondotta munkatársunknak:

Ugy a román, mint a magyar napilapok ugyszólván naponként közölnek cikkeket a jelenlegi feszült pénzügyi válságról. A gazdasági rovatok mindenütt sürgős orvoslásról szólnak, mindenki a pénzhiány okait kutatja, de azok enyhítésének megoldási lehetőségeit senkise találja meg. Az én impresszióm ez: a pénzhiány — mely ma már annyira fenyegető s melynek hatásait az ipari, a kereskedelmi s az egész gazdasági élet annyira súlyos — elérte tetőpontját. Határozottan állítom, hogy a közel jövőben minden vonalon enyhülés fog mutatkozni s mindazok a vállalatok, melyek a válságot eddig kibírták és nem kényszerültek üzemüknek a beszüntetésére, a csőd katasztrófális fenyegetését már elkerülték. Áll ez nemcsak a vállalkozás és a különböző üzemekre, hanem így van az egyénis.

Az óriásira nőtt kereskedelmi és ipari forgalom lebonyolítására a jelenlegi forgalomban levő pénz kevésnek bizonyult, annál is inkább, mivel az elrongyolódott pénzek bevételeivel járó hiányokat a jegybank nem pótolta újabb pénzek kibocsátásával, amennyiben az új pénzek kibocsátása a beváltás árnyában történe, a lei értékét nem csökken-tetné. Az utóbbi idők pénzügyi nehézségei között támadt szakadékokat természetesen nem lehet máról-holnapra megszüntetni, mert ehhez kitartó, lelkiismeretes, vállvetett munka, idő és helyes kormányrendeletek, valamint azoknak helyes alkalmazásai kellenek.

Markiț Iancu, a Banca Marmorosch vezérigazgatója.

Igen jellemző a Banca Marmorosch vezérigazgatójának, Markiț direktornak néhány szavas nyilatkozata a mai feszült pénzügyi válságról, aki a következőket mondta:

Mindenki érzi, a nagy pénzügyekkel dolgozó vállalatok épen úgy, mint a kis pénzü emberek. Mindenki tudja, mindenki a megoldást keresi. A megoldást pedig legegyszerűbben a kormány találhatná meg s ha mi, az ország különböző pénzügyeinek vezetői nyilatkozni akarnánk a pénzügyi válság okairól s azoknak megoldási lehetőségeiről, úgy föltétlenül kritika tárgyává kellene tennünk a kormánynak a pénzügyi terén hozott rendelkezéseit. Épen ezért nem nyilatkozom a kérdésről, mert nem akarok bírálója lenni a jelenlegi kormány működésének. A bajokat egyébként mindenki látja s így most már a pénzkrízis, mely fokozatosan hatalmasodott el s ma még a mindennapi életben oly erősen érezteti hatását, lassan, fokozatosan, rövid időn belül el is fog mulni.

Barbu Romulus, a Banca Bihoreana igazgatója.

A jelenlegi pénzügyi válság oka elsősorban a különböző, ellentétes kormányrendeletekben keresendő. Egyes rendeletek bizonyos engedélyezéseket tesznek az export-import terén, hirtelen jött újabb rendeletek azonban megakadályozzák igen sok olyan árunak a kivitelét, melyekből tetemesebb pénzügyi összegek folynának be az országba s így igen sok belső termelés jórésztben kihasználatlanul marad. Ezenkívül az állam nem rendezi különböző nagyobb adósságait, miáltal megint az ország bizalma az ország kereskedelme iránt.

Pedig ez a bizalom az ország gazdasági élete iránt súlyos behatással van az illető ország velutájára nézve s a külföld hitelének fontosabb tényezője bármilyen nagy aranyfedezetnél.

Továbbá mi történik, ha valahol a pénzhiány már a mindennapi életben nagyon érezteti hatását. Mindenki a holnapra gondol és minimális időre előre biztosítani igyekszik megélhetését. És mi történik ekkor? A pénz eltűnik. Mindenki félretesz magának legalább annyit, amit egy esetleg bekövetkezendő nagyobb válság napjaiban elővehet. Ezáltal a pénz hullámzó forgalma természetesen megkeked. Ki lehet számítani, hogy az országban forgalomban levő 17 milliárdból tíz milliárdon felüli összeg tűnt el már eddig is ilyen módon. Kisebb emberek kis pénzekkel, nagyobb kereskedők nagyobb összegekkel igyekeznek magukat pillanatnyilag biztosítani. S ha az ország 16 millió lakosságából 2 milliót számítunk, akik magán-kassájukban átlag csak ötezer leit tartogatnak, tehát olyan pénzt, amely nap-nap után egyáltalán nem kerül be a kereskedelmi forgalomba, megkapjuk a tízmilliárdot.

Szerintem a pénzügyi válság enyhítésének egyedüli módja az volna, ha az állam a külföld bizalmát teljesen maga felé fordítaná s ha az országban a teljes konszolidáció minél hamarabb helyreállna.

Dr Popper Ákos,

a Nagyváradai Kereskedelmi Csarnok elnöke, az Egyesült Bank és Takarékpénztár Rt. vezérigazgatója.

A pénzügyi és gazdasági válságról kértem Szerkesztő ur nyilatkozatát. Szívesen beszélek e tárgyról, mert már azt is helyesnek tartom, ha erről a tárgyról minél több és minél erősebb szó esik, úgy a szaklapokban, mint a napilapokban, hátha ezúton sikerül az illetékes körök figyelmét felhívni arra, hogy a dolgok úgy ahogy eddig mentek, tovább nem mehetnek, mert ma-holnap legkatasztrófálisabb helyzetbe kerül országunk pénzügyi és gazdasági helyzete.

Ismétlem, szívesen nyilatkozom, bár érzem, hogy kevés ujjat fogok mondani, annyira kézenfekvő és deklarált a helyzet s én is csak azt mondhatom, amit már többen mondtak, hogy katasztrófális pénzügyi és gazdasági helyzetünknek technikai és gazdasági okai vannak.

Technikai oka: a meglevő kevés pénzzel való igen rossz gazdálkodás. Nincsen pénzt pótló intézményünk. A Banca Nationala giró intézménye nincs kiépítve megfelelően, az átutalások drágák és nehézkesek. Nincsen postatakarékpénztári intézményünk. Ezen két átutalási intézmény hiánya miatt mindenütt készpénzzel kell dolgozni. Nagy összegekkel futárok járkálnak, mert rövid idő alatt pontosan csak így lehet más városban fizetést teljesíteni.

A pénzpótló intézmények hiánya mellett még nagy okozója a pénzhiánynak az, hogy nincsen megfelelő hitelorganizáció. Speciel az erdélyi intézeteknek azt hiszem 90 százaléka a tulajdonképeni pénzforrástól, a Jegybanktól hitelt egyáltalában nem élvez, amiből az következik, hogy a pénzügyi intézetek nem tudnak ügyfeleiknek hitelt nyújtani.

Ha a jegybank jó kereskedelmi anyagra hitelt nyújtana a jobb pénzügyi intézeteknek, az nem jelentene inflációt, mert elsősorban csak azt eredményezné, hogy a pénzügyi intézetek nem lennének kénytelenek otthon a pénz-

tárakban nagy pénzkészleteket felhalmozni, már pedig ily nehéz pénzügyi viszonyok mellett, kevés gondosság mellett is, rá van erre kényszerítve, hogy ez által befelvéket és azokat, akiknek a bankoknál átmeneti követeléseik vannak, ki tudják elégiteni.

Ismétlem tehát, hogy a pénzhiány egyik főokának a technikai okokat tartom. — Nincsen kiépítve a pénzügyi átutalási lehetőség, — nincsen kiépítve a visszleszámitolási intézmény és ezek következménye az, hogy a gyárosok és kereskedők nem viszik be a bankokba felgyülemlett pénzeiket, hanem otthon tartják, hogy ők maguk direkt eszközölhessék a fizetéseiket.

Részben a technikai, részben a gazdasági okokhoz lehetne sorozni és hosszan lehetne beszélni arról, hogy mily károsan hat országunk pénzügyi állapotára a deviza beszerzés megnehezítése, továbbá az a politika, hogy a külföldi tőke itteni elhelyezkedését csaknem lehetetlenné teszik.

A pénzkrízis gazdasági oka az, hogy egyrészt a szabadkereskedelem, másrészt pedig az exportálási lehetőség minden irányban korlátozva van.

Teljesen érthetetlen az, hogy miért igyekeznek a kormány minden intézkedésével megakadályozni azt, hogy az iparvállalatok és kereskedők feleslegeiket exportálhassák. — A különféle permisz-rendszer, a magas export illetékek, a kifuvarozásnak minden irányban nehézségei akasztják meg az export lehetőségét.

Rámutatok arra az egy tényre, hogy malmainkban mindenütt felhalmozva van a belföldi igényekre nem szükséges nullásliszt. Csaknem kivétel nélkül minden malomban több-kevesebb nullásliszt vár exportálásra és az exportálási lehetőséget mégis hatóságilag megakasztják. — Malmaink a nehéz pénzügyi viszonyok közepette is, saját tőkéjükön és amennyi hitelt csak igénybe tudtak venni, buzát vásároltak, kiörölték a lisztet és várják a nullásliszt exportálása lehetőségét. Az exportálás azonban mindeztideig nem történt meg. — Hogy ez pénzügyi szempontból mit jelent, azt felesleges leírni. — Van olyan malom Erdélyben, melynek egymagában 750 vagon nulláslisztje vár kiszállításra és ez maga azt jelenti, hogy kiszállítás esetén 75 millió lei jönne be pénzcirkulációba. — Az exportálás elmaradása következtében, nem tudnak dolgozni, a drága kamat pedig felemészti kereseteiket.

Ehhez hasonló dolgokat látunk egyéb exportálható áruinknál is.

Segíteni kell tehát a pénzhiányon, hogy ezen bajokat elimináljuk. — Meg kell csinálni a pénzpótló giró és clearing intézményt. A Banca Nationalának kellene az átutalásokat, csaknem költségmentesen, fiókjai útján eszközölni, — ott ahol nincsen a Banknak fiókja, ott mellékhelyeket kellene létesi-

Gonda Testvérek

cipőkereskedők

Értesítjük a vevőközönséget, hogy saját üzemenkben külön

mérték utáni osztályt

rendeztünk be. Mérték utáni cipők minden formában és kivitelben

24 óra alatt készülnek.

Mintacipőink Park-szálloda épületben levő üzletünkben megtekinthetők. Megrendelések ugyanott eszközöltenek. Női, férfi, gyermek, utcai és estélyi cipők állandó nagy választékban. Hőcipők, sár-cipők és házicipők megérkeztek!!!

LEGJOBB BORKABÁTOROK FUCHSNÁL

CALEA
VICTORIEI 1.
—
TELEFON
6-98.

törvényeket elfogadta volna, tuberkulózistól, ráktól, difteritistől és minden pusztító járványtól ment maradhatott volna.

Carmen Sylva azután tovább fejtegeti ezt a gondolatot és dicsőíti Mózeszt, mint univerzális lángész, mint hadvezért és orvost és Nagy Károly, Harun-Al-Rasid és Cézár fölé helyezi.

„Mindezeknek meg kell hajolniuk Mózes előtt, mert ezeknek a birodalma nincs többé, Mózes birodalma pedig terjed és növekszik mindegyre.”

Azután a bibliáról beszél a királyné: „Ez a könyv: való és költészet, amelyen nem támad többé. Mert megdönthetetlen valóság az a történet, amelyet olyan költők mondanak el — a világ legnagyobb költői — akik egyszersmind próféták is valának. Hogy Dávidról ne is beszéljünk, aki talán nem nagy király, de valóságos ember és igen nagy költő volt.”

„Különös — mi mind a Biblia említi élünk s mégis megengedjük magunknak, hogy megvessük azt a népet, melyből a biblia kisarjadt”.

Nem, nem is vetjük meg, csak félünk tőle, mert sejtjük az erejét. De miért nem tanulnak tőle a keresztények? Hiszen a zsidóságból származunk, miért fordulunk el tőle és miért tagadjuk meg származásunkat? Szellemi származásunk legalább ott van a zsidóságból és nem egyebütt. Igaz, Indiából eredünk, de egyenes vonalban mégis csak Judeából. Mondjuk, hogy Dante, Shakespeare, Sophokles, Michelangelo, Goethe egyik néphez sem tartoznak és Krisztus még kevésbé, de azért be kell vallanunk, hogy nem lehet jelentőség nélkül, melyik népből származtak az emberiség legnagyobb szellemei s bizonyára felmerül a kérdés: miért innen és nem onnan? miért ebben a ruhában és nem másokban? Krisztus csak egy szenvedő, elnyomott, szomorú nép között alkothatta meg a szenvedés apoteozisát, beszélhetett a szegényekhez és szegényíthette meg a gazdagokat. Maga a kereszténység is csak addig maradt tiszta, míg üldözték. Abban az órában, amelyben hatalomhoz és megbecsüléshez jutott, megszűnt kereszténység lenni.

„Ha Krisztus visszatérne, bizony elcsodálkoznék azon: ki mindenki nevezi magát kereszténynek! A zsidóságnak nincsenek olyan vizsgálatai egymás között, mint a keresztényeknek, a zsidók sohasem eshettek volna a keresztes hadjáratok örületébe, a zsidók nem csináltak dogmákat. Hol vannak Krisztus dogmái? A hegyi beszédben? Vagy azokban a szavaiban, melyekkel azt mondta, hogy legyünk szegények és segítsük a szegényt? Ő bizonyára sohasem álmodta, hogy a „filoque” kérdésén a kereszténység összeforraszthatatlanul elszakad, hogy az ő szent utolsó vacsorájából, melyet szegény, elvesztett barátainak vigaszul és emlékül akart hagyni, végtelen vizsgálók támadnak, hogy az ő nevében inkvizíciót, máglyát és olyan kinokat alkalmaznak, aminőket a pokol sem eszelhetett ki. Mózes törvényét tökéletesíteni akarta s szelidséget akart beoltani, de az emberek nem voltak eléggé érettek a szelidségre és rut torzképet csináltak belőle.

Carmen Sylva dicséri még azt is, hogy a zsidóság nem ismer babonát, „ami talán a zsidóság vérében van, vagy tán Mózesből ered, aki olyan egészségesen építette s elég segílyt adott neki a babona vigaszán kívül is.”

Carmen Sylva így fejezi be emlékiratainak ezt a részét:

„Minden benne van a hegyi beszédben és minden benne van Mózes öt könyvében, de az embereket valóban megszállja néha az ördög és olyankor saját vesztükbe rohannak. Szeretjük-e azt a Jeruzsálemet, amelyben a sirkápolna évről-évre szegyenletes botrányok színhelye? Szeretjük-e a zsidók Jeruzsálemét, úgy, ahogy ma van? Nincs már Cion a földön, mert az emberek feldul-

ták és nem tudják, hogyan kell újra felépíteni. Mert egyszerűnek, gyermekinek kellene lennünk ahhoz, mint a bibliai embereknek, Ő, mert már akkor tanuljuk a bibliát, mikor még gügyögünk, de ősz fejjel sem tudjuk megérteni. Szeretnék Bernays lábánál ülni,

mint Steadge tette annak idején, mikor az evangéliumokat görögül olvasta neki és szeretném hallani, amint fejtegeti, ma, a mai küzdelmek és fonákságok idején. Bizony szép volna, bizony jó volna! Mert ő mélyen és messze ellátott...”

Leólmozott vasuti kocsiban Szovjetoroszországon keresztül.

Csempészet állami támogatással. — Kun Bélát sikkasztásért Szibériába deportálták.

A („Nagyvárad Napló” budapesti tudósítójától.) Két nappal ezelőtt kalandosan érdekes utazásról érkezett vissza Budapestre egy részvénytársasági igazgató, aki az elmúlt hetekben részben állami megbízásból, részint kereskedelmi ügyekben olyan vidékeken utazott, ahová az utóbbi esztendőben magyar ember nem nagyon tehette be a lábát. Utjában keresztülment a bolsevik Szentpéterváron és utazott az orosz északi alföldön, azokon a területeken, ahol egyenesen vadásznak az idegenekre, mert a Finn-öböl felől senki nem érkezik Oroszországba anélkül, hogy hónapokat ne kellene töltenie különféle bolsevik fogházakban, amíg meggyőződnek róla, hogy sem mint kém, sem pedig mint bombavető nem akar dolgozni a bolsevista uralom ellen. A „Nagyvárad Napló” budapesti munkatársa felkereste a kalandos utat megjárt utast, Bartha Sándort, a Bel- és Külföldi Szállítmányozási Részvénytársaság igazgatóját, aki egy textilnagykereskedővel együtt tette meg a hetekig tartó érdekes utját a Balti-államokon keresztül egész Finnországban és utjáról a következő érdekes részleteket mondotta el:

A magyar kormány néhány héttel ezelőtt cserekereskedelmi szerződést létesített Esztország és Magyarország között, amennyiben a kis eszt-állam kötelezte magát, hogy nyers molinót, gyapjuszövetet és cérnát szállít Magyarországra, mi ezzel szemben bort, keserűvizet és villanylámpát exportálunk az eszt államnak. Pár héttel ezelőtt az első vagon keserűviz, két vagon bor és egy vagon villanylámpa el is ment cserezállományként, de ugyanakkor megbízást kaptam, hogy tanulmányozzam, vajjon a kis eszt állam textilipara tényleg olyan nagyarányú-e, hogy Magyarország csereösszeköttetésbe léphet az alig 1.200.000—1.300.000 lakosu állammal.

Az érdekesnek ígérkező tanulmányutra Németországon, az ugynevezett lengyel korridoron, Litvánia és Lettországon keresztül utaztam vonaton Esztországba. Ez az út körülbelül négy és félnapig tart. Első kellemetlen meglepetés a német határon ért, ahol olyan szigorú a határvizsgálat, mint sehol Középeurópában, hogy semmiféle valutát, sem ékszer, sem vámentesen iparcikkeket ne vihessenek ki Németországból. Nemcsak a németek vizsgálták át hihetetlen alapos-sággal zsebeinket és ruháinkat, hanem nagy vizsgálat következett a lengyel korridor határállomásán is, ahol viszont minden könyvet, minden írást elvesznek, mert a bolsevizmus behurcolásától rettegnek. Majd újabb meglepetésként közölték velünk, hogy az alatt az idő alatt, amíg utunk a lengyel korridoron át vezet, az összes fülkéket lezárlák, senki a fülkét el nem hagyhatja, kiszökni meg ne próbáljon, mert halálbüntetés vár azokra, akik engedély nélkül kiléptek a lengyel korridor területén. Valóságos fellelegzés volt számunkra, amikor megérkeztünk Litvánia határára, ahol felnyitották vagonaink ajtaját. Utunk Kovnón keresztül vezetett, ahol még ma is össze van löve a vasútállomás, ideiglenesen deszkadarabok helyettesítik a háborúban elpusztított állomásépületet, a város mentén még mindig lövészárkok láthatók, elpusztított, elégetett házak vannak és végül az egész Litvánián még borzalmasan láthatók közel öt esztendő után is a háború és a pusztulás nyomai. Itt különösen fegyver után kutatnak a határon és minden csomagot abból a szempontból néz-

nek meg, hogy nem akar-e valaki Litvániába lőszert, robbanóanyagot vagy revolvért be-csempészni.

Kovnából Lettország felé mentünk tovább, Riga irányában, de itt már ellentétben a litvániai pusztulás és visszamaradottság emlékével, csaknem jólét és a gazdaság külső képe fogad bennünket, gyárak, ipartelek és a kikötővárosokban öt-hatemelet magas exportra váró fagulák, amelyeket mind Anglia számára hajóznak be. Lettországon a fizetési eszköz a litt. Tiz litt felel meg egy dollárnak. A fizetési eszközök azért olyan jók, dacára, hogy a háború által érintett ország Lettország, mert faexportjuk révén effektív dollár és font fedezetük van a kibocsátott littre. Különösen feltűnt nekem Rigában az, hogy rengeteg zsargonnyelvű héberírású napilap jelenik meg a világvárosi benyomást keltő városban. Van egy zsargonnyelvű ujság, amely naponta négy kiadást ad és olvasói nemcsak Riga zsidó vallású lakói, hanem a más felekezetűek is azt olvassák, mert ott ezek a leginformáltabb napilapok. Amint ott tartózkodásom alatt megállapíthattam, a lakosság tömege csempészekből él, még pedig iparcikkeket csempésznek keresztül Szovjet-oroszországba. A csempészekből, amelyet állami támogatással üznek, úgy látszik, a kis ország lakói nagyon szépen és jól megélnék. Rigából fával fűtött, de modern berendezésű vonaton Esztország felé utazunk. Bizony az ottani gyorsvonat alig megy se-besebben, mint nálunk a villamos. De a kis ország, amelynek összesen 1.200.000—1.300.000 lakója van, már a határon túl

TÁVIRAT

5000 méter angol kabát-szövet érkezett minden színben, amit 330 leies : árban árusítunk ki :

Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 10.
SCHNEIDER és MIHELFI

Alkalmi vétel

Olasz városrészben levő ujonnan most épült, szép három szoba, konyhából álló lakás, amely azonnal elfoglalható s amelyhez istálló is tartozik, 210.000 lei vételárban eladó.

Közelebbi értesítést ad: Adásvételi Részvénytársaság Paroul Traian (Széchenyi-tér) 12. Értesítési idő délután 4—6 óra között.

Modern

kétszobás irodahelyiség központban sürgősen átad. — Cim a kiadóban.

Első Erdélyi Általános Biztosító Részvénytársaság
nagyváradai főügynöksége irodahelyiségét Rimanóczy-u. 7. szám alá helyezte át.

észrevehető hatalmas ipartelepnek tetszik, annyi rengeteg gyára, hatalmas ipari telepe van. Revalba megérkezve, a tengerparton meglepetést kelt az, hogy a kis országnak honnan vannak olyan hihetetlen nagy hadihajói, amelyek a revali kikötő bejáratát valósággal elállják. Kiderül, hogy Esztország háborút viselt Szovjetoroszországgal és nyolc darab hatalmas hadihajót foglaltak le akkor, amelyet most az egész kis jelentéktelen ország kereskedelmi szállításaira használnak. Akkoriban Esztország Anglia támogatásával viselte Szovjetoroszország ellen a tengeri háborút, de már béke jött létre Szovjetoroszország és a kis állam között, rendes kereskedelmi szerződés, kereskedelmi összeköttetés van a két állam között. Az esztéknek a fizetési eszköz az eszt márka. Háromszáznegyvenhét eszt márka egy dollár. Ez a stabil valuta már három esztendő óta nem változott, mert iparuk, különösen textiliparuk olyan tökéletes, ami szinte példátlanul hat ebben az elmaradt kis északi országban. Legnagyobb textilgyárunk Cinten-hofban van, amely 12.000 munkást foglalkoztat, Revalban két hasonló hatalmas textilgyár van, melyek közül az egyik 3500, a másik 7000 munkást foglalkoztat. Az egyik gyár 100 hold területen fekszik és 12.000 szövőszékre van berendezve. Reval egyik gyára naponta 120.000 méter szövetet gyárt. Tanulmányutam főképp ezeknek a textilgyáraknak a megvizsgálására terjedt ki s olyan nagyszabásúnak láttam az eszt textilipart, hogy erről részletes jelentést is tettem a kereskedelmi minisztérium illetékes osztályának.

Esztországban külön meglepetés volt számomra az, hogy Revalban *Radics* cigányzenekara játszik a legelőkelőbb vendéglőben, hihetetlenül szeretik és ismerik a magyarokat, ami részben *Virró* Ferdinándnak, egy ottani nagyiparosnak, Magyarországon ottani konzulának, valamint *Jungerth* Mihály magyar követnek és *Csekey* István egyetemi tanárnak köszönhető, aki *jogi egyetem tanár, a dorpáti egyetem professzora*. Egy érdekes kirándulásra hívtak meg az esztországi vendéglátóim. Helsingforsba, Finnországba akartak elvinni, azonban hajón nem mehettünk, hanem csak *kerülővel Szentpéterváron, Szovjetoroszországon keresztül juthattunk Helsingforsba*. Számomra egy egyszeri öt utazásra jogosító vizumot szereztek az esztországi orosz követségen, de ezt a vizumot is csak mint eszt állampolgár kaptam meg.

Hihetetlen izgalmas volt az utazás Szovjetoroszországon keresztül. Ahogy a határt átléptük, leolmozták az összes vagonokat, minden egyes vagon ajtaja elé két-két szuronyos őr kerül, nehogy bárki is kiléphessen, vagy engedély nélkül kiszállhasson Szovjetoroszország területén. A zsebeinket alaposan átkutatták, irásainkat megnézték és főképp arra vigyáztak, hogy kémeik, vagy a szovjet ellen lázadók ne tehessék lábukat orosz földre. Minden emberben, aki idegenből érkezik, bombamerénylőt látnak, aki Leninék ellen merényletet készül elkövetni. Abban a vagonban amelyben én voltam zárva, utazott Hugo Stinnes oroszországi cégvezetője, mert Stinnes kezében Oroszországban rengeteg bánya, gyár- és ipartelep van. Ez az ur beszélt, hogy Moszkvában pár héttel ezelőtt volt egy világkiállítás, amelyen Németország, Japán, Kína és Oroszország vett részt. Moszkvában már ezen a kiállításon csak cservensz kiben, az új orosz pénzben számoltak. Egy cservenszki megfelel egy angol fontnak. A rubel még fizetési eszköz ugyan, de a milliót mindenütt elhagyták a számok mellől, úgy hogy az új kibocsátású egymillió rubel egy

rubelnek, a tízmillió rubel tíz rubelnek felel meg. A rubel jelenlegi értéke: egy rubel 20 márka. A vonatban utazó oroszok előadása szerint, hihetetlen a nyomor még ma is, bár kereskedők már visszakapták üzleteiket, azonban az államnak elszámolással tartoznak. A drágaság rendkívüli, például Moszkvában 80 cservenszki egy öltözet ruha és 18–20 cservenszki egy pár cipő. A kereskedelem tulajdonképpen német kézben van, minden szervezetük német mintájú. Sőt az orosz szovjet hadseregnek rengeteg német katonatisztje és német vezérkari vezetője van, általában egész Szovjetoroszországban nagy a német befolyás.

A velem utazó utitársaim elmesélték, hogy Kun Béla hosszú ideig le volt fogva Szovjetoroszországban, mert 100.000 cservenszkit sikkasztott, majd kiengedték a fogságból és Szibériába úgy deportálták, hogy tartományfőnököknek nevezték ki és odaszállították egész családjával együtt. Olyan szigorúan tartottak bennünket zár alatt a vonaton, hogy Szentpéterváron, ahol körülbelül két és fél órát állt a vonat, még az ablakok előtt is szuronyos őrök állottak, nehogy bárki is kiszálljon a vonatból. A szentpétervári pályaudvaron alig van vonatforgalom, úgy látszik, minden forgalom Moszkva felé tolódott. De itt a pályaudvaron láttunk elegáns nőket és borzasztóan lerongyolt civilembereket. Amilyen rongyosak a civilek, olyan elegánsak a katonák. A vonatunk végig keresztülment egész Szentpéterváron, de csak azt tudtuk megállapítani a robogó vonatból, hogy forgalom és nagy utcai élet van, de kérdezősködni nemcsak nem tudtunk, hanem nem is mertünk.

Boldogok voltunk, mikor végül a finn határnál elvették beutazási engedélyünket, át-léphetünk szabad lélegzettel — a szabadság országából — Finnországba, ahol se vámvizsgálat, se utlevél nem fogadott, ahol nem félnek a bolsévikiektől, nem tartanak minden embert merénylőnek, vagy bombavetőnek, hanem nyugodtan dolgozva élnek az emberek.

A tél örömei

A meteorológiai intézet jelenti
Tulnyomóan hideg idő várható helyenként csapadékkal.

(Szin polgári lakás. Ebéd után. Jelen vannak a papa, a mama és Bandika, aki első gimnázista.)

Bandika: Apa, kérem, legyen szives nekem segíteni az iskolai feladatot megcsinálni.

Apa (hogy tekintélyt tartson): Hallatlan! Egyedül nem tudod megcsinálni azt a dolgot? Mit gondolsz, én is nagyapához mentem, hogy segítsen a feladványomat megcsinálni?

Bandika: Te nem mentél, mert nagyapa nem is tudott írni. Nem járt iskolába.

Apa: Elhallgatsz rögtön, te szemtelen kölyök! Na, mi van feladva?

Bandika: A négy évszak örömei van feladva, négy leckének. Az őszt már megcsináltuk, most jön a tél. Arról kell írni, hogy milyen örömei vannak ennek az évszaknak.

Apa (nagyképpen): Tehát diktálok. Ird, fiam! „Mint minden évszaknak, úgy a télnek is megvannak a maga örömei.” Pont.

Bandi: Pont

Apa: „Ilyenkor künn zimankós idő van — vessző — de benn a jólűtött szobában, kellemes melegben, gondolunk arra...”

Anyá (aki eddig hallgatott, most végre megszólal): Jaj, fiam, most jut eszembe, itt volt a Schwarz és azt mondta, hogy a fa ára egyre emelkedik. Adjál pénzt legalább ötven mázsára, ugyanis csak drágább lesz és a nyakunkon a tél...

Apa: Ne zavarj most, kérlek, a gyerekek dik-

tálok. „Ilyenkor jó melegen felöltözve kimegyünk a jégpályára...”

Anyá: „És azt hiszed, hogy a bundát az utolsó percre fogom hagyni, hogy aztán megint kibeszéld. Itt a tavasz, már nem kell bunda. Nem, fiam, az idén nem leszek olyan buta...”

Apa: „... a jégpálya, ahol kellemes társaságban elszórakozunk. Pont.

Anyá: A társaságot ne is említsd. Egy rendes rongyom nincs, amit fölvehessek a télen. Te persze azt hiszed, hogy ismét Hamupipőke leszek...

Apa: „A korcsolyázásnál gondosan ügyelünk arra, hogy ne fázzunk meg és ezért jól felöltözünk.” Meg van, fiam?

Anyá: Persze, felöltözünk, ha van mibe. Kellene egy kis rövid budna is, az ember néha csak kimegy a jégpályára. Egy olyan kis tigrisbunda, aranyag nem is drága.

Apa: „A hó is leesik és mi elme gyünk szánkázni. Csillingel a szán, hull a hó...”

Anyá: A hó hull, de hócipő még nem hullott le az égből. Azt hiszed, hogy a tavalyi vacakkal fogok ismét kitelelni. Azt ne reméld, fiacskám!

Apa: „... hull a hó, csillog a hó a földön, mint a gyémánt...”

Anyá: És azt hiszed, elfelejtem, hogy a télre ígértél egy gyémántos karkötőrád...

Apa: „Eljön aztán a karácsony, a legszebb ünnep, amelyen szép ajándékokat kapunk jó szüleinktől.”

Anyá: Már most kijelentem, hogy karácsonykor nem hagyom kiszurni a szemem valami csekélységgel. Butort ígértél, már mindenkinek van, az ember a föld alá szeretne sülyedni szegényében...

Apa (Anyához): Egy pillanatra, fiam, csak fejezem be a diktálást, aztán beszélgetünk a dologról. Irjad Bandi: „Mint láthatjuk, tehát a tél egyike a legkedvesebb évszakoknak, amelynek megvannak a maga örömei.” Pont.

(s. a.)

Szücs- és szörmeáru üzlet

Leichner

Str. Episc. Giorogar (Uri-u.) 4

Gum mikabát különlegességek

HAAS LIPÓT

gyári főraktárban Oradea-Mare, Str. Regele Ferdinand 5.

Férfi gummikabát kasmir szövettel Lei 850

Férfi gummikabát valódi gyapjuszövet külsővel a legjobb angol gumirozással elegáns fazonokban, mélyen leszállított áron Lei 1750

Női gummikabát elegáns fazonokban, kitűnő anyagból Lei 875, 1190, 1800

Leszállították az adókat felebbezési tárgyalásokon.

Bizottság alakult. — Száz felebbezést tárgyalnak átlag naponként.

Keves a száma azoknak, kiket ne lenne az adófelebbezési bizottságok működése. Az adókievő bizottságok — mint általában — meg is írtuk — majdnem minden olyan óriási adóalapot állapítottak meg, mint a valóságban, mint az illető adóalany jelle, nem áll fenn.

Az a tünet nem lokális jellegű: az egész ország adózó polgársága különféle módon (pénztáji, memorandumok alakjában, meggyűléseken) tiltakozott az adókievő és oly magasoknak találta a megállapított adóalapokat, hogy kifejezést adott azon értekezésnek, miszerint az adóprás katasztrófát jelenthet az egész ország gazdaságára, kereskedelmére és iparára.

A minduntalan felújuló panaszokkal szemben a kormány illetékes faktora a nálunk a tájékoztatóban járt küldöttségek előtt kijelentette, gondoskodni fognak, hogy a panaszok felebbezésük során meghallgatásra találjanak. Nem tudjuk, hogy esetleges felsőbb intézkedésnek, vagy a felebbező bizottság tagjai eljárásának tudható-e be, hogy a tegnapi kezdett felebbezési tárgyalásokon a tárgyalásra került ügyek kilencven százalékában az adózó fél felhozott indokait elfogadták és csak kisebb, hol jelentősebb összeggel csökkentették az adóalapot illetőleg az adót. Mindezt örömmel regisztráljuk, hogy az adóterhek alatt görnyedő polgárság nemcsak valamelyes formában könnyítést, mert ezzel dokumentálva látjuk, hogy az állam megállapítások ellen felhangzott panaszok voltak.

A felebbező bizottságok tegnap délelőtt délután meg működésüket és pedig a következő összeállításban:

Első számú bizottság: Elnök: Dobos István törvényszéki bíró. Tagjai: Coroiu Sándor pénzügyigazgató, a polgárság részéről: Rednik Gábor vagy Balog Döme. A kincstár képviselője: Costiu Angel. Jegyzők: Istea A. és Radulescu S. A bizottság a földszint 3. számú teremben ül.

A második számú bizottság elnöke: Previc János törvényszéki bíró. Tagjai: Ilescu György pénzügyi főtanácsos, a polgárság részéről: Citter Sándor kereskedő. A kincstár képviselője: C. Urbeanu, az adminisztrációs osztály főnöke. Jegyzője: Hodosán J. A bizottság a II. emelet 32-ös szobájában ül.

Minden felebbező szabályszerű idézést meg kell és a jelzett időben bizonyítékaival (lakcímeti szerződés, regisztratúra, üzleti könyvek stb.) kell a bizottságnál megjelennie. Személyes megjelenés nem okvetlenül szükséges, a helyettes azonban szabályszerű megállapítást kell, hogy felmutasson.

A felebbező bizottság határozata ellen a pénzügyi adminisztrátorhoz beadandó és a törvényszékhez címzett felterjesztéssel lehet felvinni a határozat hozatalától számított husz napon belül, akinek adóalapja a 100000 leut meghaladja, az a törvényszék határozatát is megfelebbezheti a Curtea de Cassa-ciához.

A tegnapi napon az I. bizottságnál több mint negyven, a II. bizottságnál hatvan felebbezést tárgyaltak le és majdnem minden esetben helyt adtak a felebbezésnek.

A letárgyalt felebbezések a következők: Varga Lajos (elutasítva távolléte miatt), Horeczkai Sándor quója 14 százalékról 12 százalékra szállított le, Zonda György 14-ről 12-re, Boros Sándor felebbezése távolléte miatt elutasítva, Weisz Izráel 14-ről 12-re, Fülöp József 14-ről 12-re, Szabó Péter 14-ről 12-re, Weisz Mártoné 14-ről 12-re, Kozma Ádám 12-re, Bauer Viktoré 12-re, Bittenbunder Jánosé 12-re, Deutsch Benjámíné 12-re, Lefkovics Adolfé 12-re, Verebi Andoré

12, Grünwald Lajosé 12, Szász Miklósé 12, Dengelegi Lajosé 12, Tiszai Józsefé 12, Weiser Lajosé elutasítva, Perl Józsefé 12, Weinblum Ferencé 12, Sándor Ignácé 12, Jodi Jánosé 12, Halász Imreé 12, Kovács Istváné elutasítva távolléte miatt, Bungó Dezsőé visszautasítva, ké őn adta be a felebbezést, Kovács Sándoré 12, Kovács Sándorné visszautasítva, Móc Mihályé 16-ról 14-re, S. áll Ferencé 12, Tarr Sándoré 12, Körösi Sándorné 12, Krempanszky Lajosé visszautasítva, Molnár Károlyé 12, Bona Imreé 12, özv. Rauch Sándorné 12, Delimán Tódoré 12, Pénzes Lajosé 12, Simondi Istvánné 12 százalékra, Kiss Bertalané távolléte miatt elutasítva.

A délutáni tárgyalás eredményét legközelebbi számunkban közöljük.

A felebbező bizottságok elé körülbelül 2500 ügy kerül elbírálás alá. Tekintettel, hogy a tárgyalások meglehetősen gyors tempóban folynak le, valószínű, hogy az összes ügyeket egy hónap alatt letárgyalják.

Ehen kell halni, mert túl sok búzánk és lisztünk van.

A malommunkások bérmozgalma.
Békéltető tárgyalás a törvényszéken.

A nagyváradi malommunkások fizetésük emelése céljából mozgalmat indítottak és jelenlegi javadalmazásuk 50 százalékos emelést kérték a munkaadóktól. A malomtulajdonosok ezt a követelést túlmagasnak tartották és 10 százalékos emelést ígértek, később azonban ezt is visszavonták, mert a gazdasági helyzet súlyosan nehezedik a malomiparra, hogy az semmi újabb megterhelést nem bír el. A munkások és munkaadók először a munkaügyi felügyelőségnél próbáltak egyezsége jutni, azonban minden kísérlet meghiúsult, tegnap aztán a munkástörvény értelmében választott bíróság elé került az ügy. A választott bíróság elnöke dr. Solyom Kálmán törvényszéki bíró volt, tagjai a munkásság részéről: Figlár Mihály, Szekeres Sándor malmi munkások és Albáni Tiro, a szaktanács titkára, a munkaadók részéről pedig: Krecs László, dr. Hermann Ottó és Berger Gyula.

A tárgyalás folyamán a malmosok megbízottai újabb ajánlattal állottak elő. Hajlandók a pénzfizetést 50 százalékkal felemelni, de ennek ellenében kérik, hogy a munkások a természetbeni járandóságról (5 kgr. nullás, 5 kgr. főző és 5 kgr. kenyérliszt) mondjanak le. A munkások ezt nem fogadták el, mert így tulajdonképpen csak az azelőtt felkínált 10 százalékos javítást kapnák. A pénzfizetés a legjobb esetben 75-78 leu, ehhez jön a természetbeni járulék, ami 25 leu tehető. Az ötven százalék csak a 75 leu után járna, ami összesen 35 leut tenne ki a legmagasabb fizetésű munkásnál. A 100 leues napi fizetés helyett 110 leut kapnának, tehát csak 10 százalékkal többet. Az ajánlatot a munkások nem fogadták el.

Érdekes különben, hogy a malomtulajdonosok mivel indokolják merev álláspontjukat.

— Az exporttilalom lehetetlenné teszi a készletek eladását, aminek következtében az egyes malmosokban 20-30 millió értékű liszt halmozódott fel. Rengeteg búzakészlet van, de nem érdemes örölni, mert a lisztet nem veszik.

A munkások ezt az érvelést — igen helyesen — a maguk javára fordítják:

— A legfontosabb élelmi cikkben, búzában, illetve lisztben gazdagok vagyunk, akár bele is fulhatunk, annyi van belőle és a munkásnak mégis éhen kell halni. Ha nem volna buza, ha egy kilogramm liszt ötven leut érne, akkor kaphatnánk fizetésemelést, így ellenben nem.

Szomorú paradoxon, de így van. Azok

az államok, melyek lisztben behozatalra szorulnak, nyugodtan élnek, mert ha drága pénzért is, de megkaphatják a szükséges mennyiséget; nálunk, ahol fűteni lehetne a búzával, a munkásság nem tud egy tisztességes fizetési alapot kiverekedni.

A választott bíróság tegnap nem tudott a munkások és munkaadók közötti megegyezést létrehozni és tárgyalásait bizonytalan időre felfüggesztette.

Öngyilkosságok tőzsdetartozások miatt.

Főbelőtte magát az Angol Magyar Bank egy budapesti tisztviselője 7 millió tőzsdetartozás miatt.

(Budapesti tudósítónktól). Délelőtt 10 és 11 óra között az Angol Magyar Bank Vilmos császár-uti főintézetében szomorú eset történt. Egy fiatal, alig huszonegy éves banktisztviselő fedezetlen tőzsdetartozásai miatt meg akart válni az élettől és a banképületben, közvetlenül hivatali helyisége mellett halántékra lőtte magát. Szerencsére kis kaliberű volt a revolvere és ennek köszönhető, hogy bár sebesülése súlyos, sőt életveszélyes, valószínűleg életben fog maradni.

Az izgalmas esemény előzményei a következők:

Körülbelül egy esztendővel ezelőtt alkalmazták a bankban Geöcze Zoárd banktisztviselőt és a devizaosztályhoz osztották be. Nagyon hasznavehető, derék, szorgalmas hivatalnoknak bizonyult. Mintegy félévvel ezelőtt játszani kezdett a tőzsdén. Eleinte csak a bankban volt számlája, később azonban nemcsak itt, hanem még három budapesti nagyobb tőzsdébizománysnál is játszott.

A legutóbbi hosszidőben nagyobb nyereségekre tett szert, de papírjait nem adta el, hanem újabb részvényeket vásárolt fedezet nélkül. Néhány nap előtt az illető bizománysok értesítették, hogy fedezetlen papírjait kénytelenek lesznek egzektálni. Egyre jobban szorongatták a körülbelül hat-hét millió korona fedezetlen adósság miatt. Ma délelőtt kellett volna egy jelentékenyebb összeget kifizetnie, de úgy látszik, nem tudta előteremteni. Reggel nyolc órakor bejött a bankba. Nem látszott rajta, hogy kétségbesett elhatározásra készül.

Leült íróasztalához és beszélgetve elszívta a cigarettát, majd felállott, körülnézett a hivatalos helyiségekben és aztán kiment a szomszédos mosdófülkébe. Néhány perccel később revolverdörrenés hallatszott.

A tisztviselő kirohantak és ott találták a mosdószobában eszméletlenül Geöcze Zoárdot, halántékából szivárgott a vér.

Nyomban értesítették a mentőket és a rendőrséget. A közel levő mentőállomásról néhány percen belül megérkeztek a mentők. Az eszméletlen fiatalembert a Rókus kórházba szállították, ahol ezideig még mindig nem tért magához. Az orvosok remélik, hogy megmenthetik az életnek.

A bankban átnézték a szerencsétlen fiatalember számláját és megállapították, hogy egyáltalán nincs tartozása. Részvétellel mondták, hogy ilyen jelentéktelen összegért az Angol Magyar Bank olyan derék és szorgalmas tisztviselőjéért, mint amilyen Geöcze

**Egy vagon női- és férfi-
szövet érkezett a**

Körösparti Áruház-ba

**az elárusítás 29-én,
reggel kezdődik.**

Szenzációs olcsó árak
Egy diszített filckalap
175.— Lei

a KLEIN SIMON-cégnél
Str. Iosif Vulcan No. 1.
(Nagy Sándor-utca)

Szenzációs olcsó árak
Egy diszített bőrkalap 175 Lei
Cunder bársonyok, tűzékek, diffinek, szalagok, drót és spatréformák a legolcsóbb árban megérkeztek.

Óriási választék érkezett Ho-
senzeugok, vásznak, frenchek,
Molinok, férfi szövetek stb.

* Román ügyvédkisasszony Nagyváradon. A jogi pályán is érvényesülő feminizmusnak első és egyetlen reprezentánsa Romániában dr. *Negruzzi Ella* kisasszony, a kinek a párisi egyetemen elnyert ügyvédi oklevelét nosztrifikálták és Bukarestben néhány év óta virágzó ügyvédi irodája van. *Negruzzi Ella* kisasszony nemcsak jogi, de közgazdasági téren is érvényesíti nagy tudását s Nagyváradra is közgazdasági ügyben jött most. A Belényes-vasköhi vasut rt. ugyanis a múlt évben felügyelő-bizottsági tagjai sorába választotta. És mert dr. *Negruzzi Ella* kisasszony bizottsági tagságát nem statumnak tekinti, eljött Nagyváradra és olyan alaposzággal revidálta a vasut elmúlt évi zárszámadásait, hogy *Sauerpreis* Nándor vezérigazgató alig győzött választ adni a keresztkérdésekre és konstatálta, hogy soha nem examinálta meg még évtizedes működése óta egyetlen felügyelő-bizottsági tag úgy, mint dr. *Negruzzi Ella* ügyvédkisasszony.

* **Apel. Antistia oraşului Oradea-Mare** invită toţi proprietarii şi conducătorii de fabrici întreprinderi şi stabilemente industriale a căre produse se folosesc pentru aprovizionarea armatei ori populaţiei civile şi cari sunt de interes general al ţării ca la 31 l. c. şi 1. 2. 3, luna Noemvrie să se prezinte la Antistia oraşului în localul din str. Petru Maior No. 5, pentru conscrierea acelor angajaţi şi lucrători specialişti cari în caz de mobilizare vor fi sedinţi de la serviciu militar activ şi vor fi lăsaţi şi pe mai departe în calitatea lor la întreprinderea unde sunt angajaţi în prezent pe anul 1924—25. Cei Cari nu vor răspunde la acest apel mai târziu nu vor fi luaţi în cenziderare, deci în interesul propriu fiecare e obligat a se prezenta la termenul de mai sus cu atât mai vârtos că în caz de nesatisfacere se vor aplica şi sancţiunile penale prevăzute de lege. Oradea-Mare, la 26 Nctomvrie 1923. *Popa, Antistia oraşului.*

* Bănăți szanatorium. Timisoara, Holló-
utca 2. Modern gyógyintézet bel-, gyermek-,
ideg-, sebész-, női, orr-, fül-, gége-, bőr- és
szembetegek részére. Diätikus konyha. Leg-
modernebb gyógytényezők: Röntgen, Rá-
dium, Quarz, Diathermia és az egész elektro-
therapia, Hydrotherapia, mör- és fango-keze-
lések. Specialista orvosok. Bécsi ápolónők.
Olcsó szobák.

* Ma van az orgona-hangverseny a Cion-templomban. A Cion-templom ma délelőtti orgona-hangversenye iránt olyan nagy érdeklődés nyilvánult meg, hogy tényleg szükség van a gyönyörű templom óriási befogadóképességére, hogy a közönség elhelyezést nyerhessen és végigélvezze az egyházi zeneirodalom válogatott remekeit. Az orgona-hangverseny, melynek részletes műsorát tegnap közöltük, pontosan délelőtti tízenegy órakor kezdődik.

* Tudnivalók a novemberi bérnyedre. A Lakásbérlok Szövetsége f. hó 28 án, vasárnap délután 4 és fél órakor a városháza tanácstermében megtartandó nagygyűlésen fogja ismertetni mindazokat, amiket minden bérlőnek a közeli bérfizetéskor tudnia kell. A Szövetség felkéri tehát városunk összes bérlőit, hogy ezen a nagygyűlésen minél nagyobb számban jelenjenek meg.

A Körösparti Áruház
olcsó árakban
és választékban
utolérhetetlen.

Czillér Imre nagyáruháza

Perzsa szőnyegek, függöny, paplanok, rövidárak, szabókellékek nagy választékban.

* **Meghívás.** Az izr. nőegylet f. hó 28-án vasárnap délután négy órakor az Egyesült Bank és Takarékpénztár helyiségében igazgatósági és választmányi ülést tart, melyre az igazgatóság és választmány összes tagjait azzal hívja meg az elnökség, hogy aki névre szóló meghívóját esetleg nem kapta volna meg, ezután tekintse magát meghívottnak.

* A „Ghidul“, Nagyvárad város teljes
utmutató című könyve minden könyvkereskedés-
ben kapható.

* A Macalik-kiállítás hangversenyének műsora. Megirtuk tegnap, hogy Macalik Alfréd kiállításának ma délután szép és értékes művészi eseménye lesz. Macalik Alfréd 6 órai kezdettel hangversenyt rendez, melyen a legismertebb nagyvárad művésznők és művészek lépnek fel. A hangverseny műsora a következő: *Huzella Irén*: Lesznai A., Seberezade, E. dős R., Padovában. *Baksay Judit* operaénekesnő, *Grieg*: Solveg Lied, zongorán kíséri dr. *Guttman Miklós*. *Pollermann Aranka*, Vecsey F.: Chanson triste, Duschek: Alter Tanz, zongorán kíséri *Fischer Ervin*. *Ocskay László* operaénekes, *Csajkowszky Eugen* Onegin, *Lenksi* nagy áriája, zongorán kíséri dr. *Guttman Miklós*. A hangversenyre is a rendes mindennapi belépő-díj érvényes.

* Titokzatos gyilkosság Hegyközsáldobágyon. A hegyközpályii csendőrség jelentette tegnap az ügyészségnek, hogy Száldobágy község közelében egy réten meggyilkolva találták Nagy Ferenc száldobágyi földmivest. Minthogy Nagy szegénysorsu ember volt és pénz nem volt nála, igen valószínű, hogy bosszu áldozata lett. A nyomozás megindult.

* Megölte a rokonát mulatozás közben. A belényesi főszolgabíróság jelentette tegnap a nagyváradai ügyészségnek, hogy *Hints* Péter feketebátori földműves, mulatozás közben megölte rokonát, *Hints* Miklóst. A két rokon a falubeli kocsmában ivott és eközben összeszólalkoztak. Az összeszólalkozásból verekedés lett, melynek hevében *Hints* Péter kést rántott és szívenszurta rokonát, aki holtan rogyott össze. A gyilkos legényt letartóztatták.

* A „Ghidul“, Nagyvárad város teljes utmutató cimtára minden könyvkereskedésben kapható.

* Saját érdeke megtekinteni azt az áru-tömeget, melyet a *Körösparti Aruház* raktára tartalmaz.

* Macalik Alfréd képkiallítása a Kereskedelmi Csarnok nagytermében október 21-től november 4-ig, délelőtt 10—1-ig, délután 3 óráig.

Esernyöket legolcsóbban BLUMNÁL.

* A férfi-szabó iparosokat értesitem, hogy az őszi évadra raktáramat BÉLÉSÁRUKBAN dusan felszereltem, melyeket meglepő olcsó Engross árakban árusítok. SZÉKELY posztó- és bélésáruháza Avram J-utca 5. szám.

* Brázay sósborszesz a legjobb házi-szer. Kapható mindenütt!

* A t. vásárló közönség figyelmét felhívjuk, hogy saját édeikében látogassa meg a Str. Rimanóczy utca 4. sz. alatt újonnan berendezett *Blum és társa-cég* üzletét, hol elsőrendő gyártmányu harisnyák, keztyűk, kötött kabátok, jumper-pamutok, fehérneműek eredeti gyári áron árusíttatnak. — A cég mai tájékoztató hirdetését feltétlenül olvassa el.

* Rimanöczy-utcán a Royal mellett, Kertész Reclan üzletében megbízható, jó minőségű vásznak, schiffonok, damaszt árak olcsóbban szerezhetők be, mint bárhol.

* Párisi modellek, filcz és bőrkalapok
érkeztek, melyeket leszállított árban árusít,
Ujhelyi kalapüzlet Rimanóczy u. 2.

* Ha ragályos betegség fenyeget, nagyon ügyeljünk a belek szabályos működésére. „Koprol“, az ideális és jóízű csokoládé-hashajtó erre a legalkalmasabb.

* Megérkeztek és legolcsóbban árusítatnak női-, férfi-, fiu- és leányka-trickók, női- és férfi-harisnyák, női-, férfi- és gyermek-zsebkendők. Keller áruházában, Str. Avram lancu (Kossuth-utca) 8. szám.

* Brassói Kozák Dávid és fia, Európa legjobb, leghíresebb cigányprimásai a mai naptól kezdve a Palace-kávéházban elsőrangú zenekarukkal hangversenyeznek.

* A legújabb divat 10-es és a Record 11-es száma gazdag bőrtartalommal megérkezett a Központi Újság és Jegyirodában.

* Három grácia, Aranymadár, Cserebere, Bucsukeringő, Marinka táncosnő köt-tája a Központi Ujságíróházban.

252

SZINHÁZ

Heti müsor :

Vasárnap d. e.: Népgyűlölő, munkáseleadás.
Vasárnap d. u.: Cigányszerelem, mérsékelt hely-
árrakkal.

Hétfő: Diadalmas asszony, bérleten kívül.
Kedd: Diadalmas asszony, B) bérlet 28. sz.
Szerda: Diadalmas asszony, bérleten kívül.
Csütörtök: Diadalmas asszony, A) bérlet 29. sz.
Péntek: Népgyűjtő, B) bérlet 30. sz.
Szombat délután: Sulamith, mérsékelt helyárral.
Szombat este: Papa kedvence, bérleten kívül.
Vasárnap délután: Bucsukeningő, mérsékelt hely-
árral.

Vasárnap este : Diadalmas asszony, bérleten kívül,
Hétfő : Papa kedvence, A) bérlet 31. sz.
A hét összes előadásaira a mai naptól megválthatók a jegyek.

(*) Diadalmas asszony. Szombat este na y sikerrel mutatta be a színház a „Diadalmas asszony” Csajkovszky-opercettet, mely ugy a szereplők játékánál, mint rendezésénél és kiállításánál fogva az idei szezon egyik egyik legnagyobb sikerének ígérkezik. A Diadalmas asszony a bemutatód előadás szereplőivel e hét műsorán hat esti előadásra van még kitűzve. Ma, vasárnap este, hétfőn, szerdán és a jövő vasárnap este bérleten kívül, kedden és csütörtökön pedig bérletben kerül színre. — Ma délután a Cigányserzelem, Lehár-opercette lesz műsoron mérsékelt helyárral.

(*) Népgyűlölő. Ibsen igen hatásos ötfelvonásos színműve — melyet a bécsi és berlini nagy drámai színpadok ismét műsorukra vettek — nálunk péntek este B) bérletben, új betanulásban Tóth Elek rendezésében kerül színre. A „Népgyűlölő“, melynek alakjai igazi, élő emberi lelkeknek a megrajzolása, oly mestersen megírva, hogy e tökéletes és igen értékes műnek csak a ma társadalmában van meg az igazi mély értelme és hatása. A „Népgyűlölő“ főszerepeit Benes, Huzella, Tóth, Harsányi, Kozma, Madas, Galambos, Vigh és Balasa, a két kis fiu szerepét Madas Laci és Szabó Gitta játsszák.

(*) Papa kedvence — Pint úrel. A francia énekeshobózatok legtekélyesebbjét, a Papa kedvencét fogjuk látni szombaton és hétfőn este Pintér Böske cimszereplésével, ki előbb egy kokottot, majd egy kis falusi leány naivságát alakítja. E kissé sikamlós szövegű bohózat főszerepeit Pintér, Pogány, Körösi, Harasányi, Tóth, Madas, Misoga, Gulfi, Behr, Galambos, Balassa, Sórr és Bereng játsszák szombaton bérleten kívül, hétfőn A) bérletben. Heltai fordította. Tóth Elek rendezi.

(*) Dlutáni előadások. Szombat délután Sula-
mit opera kerül színi. A címszerpet Baksy, Abso-
lont Borovszky énekl. Abigail Zilahi Irén játsza. —
Vasárnap délután a „Bucsukeringő -t” játssák. Pintér
fő női szereplésével. A két délutáni előadás mérsékelt
helvár.

(*) „Éjfél előtt egy perccel” — Dorian-filmszínház. Ma, vasárnap látható utóljára a Dorian-filmszínházban az „Éjfél előtt egy perccel” című 5 felvonásos izgalmas amerikai bűnügyi dráma. A kitűnő Dorian filmet egy 2 felvonásos Fatty vígjáték előzi meg. Az előadások kezdete 3, 5, 7 és 9 órakor. A 3 órás előadás mérsékelt helyáru. — Holnap, hétfőn kerül először színre a „Ghettó gyermeke” című megrázó zsidó dráma.

* Az Apolló-moziban vasárnap és hétfőn a Sátán helytartója, Harry Piel legújabb produkciója. Előadások kezdete 3, 5, 7 és 9 órakor.

értesíti a n. é. vevőközönseget, hogy **sővöet és posztóújdonosságai**, costüm, kabát és öltönyökre megérkeztek. „Schroll“, Schiffonok, rumburgi vásznak, ág- és asztalneműek gyári lerakata. Tetra baby-kelengy
Eledás nagyban és kicsinyben!

Morzóznak a szállók és kávéházak Szegeden.

Tíz bankcég létesült. — Milliárdos és százmilliósi alapítások.

(A Nagyvárad Napló szegedi tudósítójától.) A tiszaparti metropolisra, amely Trianon óta a magyarság déli végvára lett, csak most jött át a bankalapítási hullám. Később jött, de ennél kiadósabb. Aki pár hónap óta nem látta, alig ismer rá Szeged üzleti életének és évtizedek óta megszokott arculatára. Halmas kávéházak tűntek el egyik napról a másikra ismert cégtáblák süllyednek el és a bankutjak repülnek föl, banküzletet, tőzsdebizományi üzletet, vagy kereskedelmi részvénytársaságot hirdetve. Eddig három hotel, két kávéház és egy étterem szűnt meg, hogy az egyre terjedő, amerikai hirtelenséggel fölbukkanó és szaporodó bank- és tőzsdecégek a ványos, faburkolatos, cifra hajlékai fölülhessenek. Szegeden is ugyanaz a folyamat megy végbe, ami Budapesten: tegnapi hatalmas, új vagyonok keletkeztek, amelyek nagy erővel a piacra kíváncznak. Statisztikus dolgokat tudnak a patricius szegediek egy-egy huszonkét huszonnyolc éves hálalember milliárdjainak eredetéről. De az új bankok létesítéséből a tegnapi vagyonok is kivesszik részüket. Helyszíni szemle alapján a következőkben adjuk a szegedi bank- és tőzsdepiac mai helyzetének képét: A kárász-utcai Korzó-kávéházat, amely a „Kass” és a „Tisza” mellett a közönség leginkább látogatott találkozóhelye volt, a Belvárosi Bank vette meg 60 millió koronáért. A kávéház átalakítás 110 millióba kerül. Ennek a banknak Réder hadbíró ezredes az elnöke, Kóó Ferenc és Bach Arthur a megalapítói igazgatói. A KANSZ éttermét a Somogyi-utcai „Feketeház”-ban (amely a többi közt arról is nevezetes, hogy 1878-ban itt lépett először Szirmai Imre) a Winkler Testvérek szűfűrésztételep társtulajdonosok vették meg, hogy Szegedi Bank néven 600 millió koronát tőkével pénzügyi létesítsenek. Holtzer vadár nagykereskedő az elnök, Lovász Nándor banktisztviselő az igazgató. Az átalakítás 80 millióba kerül. A kárász-utcai Prófétatermet a „Szegedi Amerikai-Magyar Bank” 10 millióért hosszabb időre kibérelte Lichtenegger Lajos főtörzsrósvostól, a Próféta tulajdonosától. Az ugynevezett Kárász-büfét a Lakos-fivérek vették meg és magánbankházat nyitnak. Az Eisenstädter S. és Társai cég kárász-utcai üzletének egy részét 30 millióért Beck Antal dohánytőzsdés vette át és újabb 10 millióval banküzletnek rendezi be. Tisza Bank Rt. cimen a kigyó-utcai Keleti-palotában Varsa Dezső nagykikindiai banktisztviselő létesít üzletet, amelynek Budapesten főintézte lesz. Az alapításban Strausz Gyula borsói (Jugoszlávia) fakeskedő vesz részt. A szegedi fiók, amely eredetileg az elkracholt Wiener Commercialbank-nak kirendeltsége volt, 30 millió alaptőkével rendelkezik.

De ez még nem minden. A Feketesas-tvárcában Neumann Gyula borkereskedő Lombard Bankot létesített; a berendezés 40 millióba kerül. A Károlyi-utcában az Amerikából visszatért Kroó-fivérek ütik fel tanyájukat. Ugyanezek a Kölcsey-utcában 45 milliót adtak egy helyiséggért. Szemben velük a Wilhelm Testvérek rendezik be bank- és tőzsdebizományi üzletüket, a berendezés 60 millióba került s megállapíthatjuk, hogy ez a legfényesebb bankja Szegednek. A Kölcsey-utca sarkán, a Reöck-féle palotában is új banküzlet nyílt. Schäffer Vilmos, a „Bank-egyesület” volt vezérigazgatója, a Pallavicini-utcai Zsótér-házban alapított új bankot.

Aki azt hinné, hogy a műsor most már kimerült, alaposan téved. Értésülésünk szerint alku folyik a Royal-kávéházra és a Belvárosi-kávéházra, ahová szintén bankárok és tőzsdések óhajtanak bevonulni. Összefoglalva, eddig a Próféta-, Európa- és Bristol-szállók-ból, a Korzó- és Európa-kávéházakból s egy étteremből lett banküzlet. Ha ilyen tempó-

ban megy tovább, Szegeden új válság üti fel a fejét: nem lesz hotel, vendéglő és kávéház. Aki kosztolni akar, mehet a bankba. Hiszen ott is lehet kosztolni.

Záradékkul: a szegedvidéki termelők nem szívták magukat tele értékpapírral annyira, mint a városi bennlakók. Annál serényebben viszik pénzüket a bankokba és a tőzsdebizományosokhoz heti kamatoztatás végett. Fedezetet nem kérnek és nem is kapnak. Legtöbb tanyai „kuncsaftja” egy kárász-utcai bizományi cégnek van, amely legutóbb azzal nyerte meg a közönség bizalmát, hogy utólag egy percenttel többet adott a hetipénzért és újsághirdetésben hívta föl a kosztépénzadókat, hogy jelentkezzenek a különbözetért. Azóta csak úgy dülnek hozzá a magyarok.

Jelenetek a német tragédiából.

Ácsorgás bankjegyekért. — Már a németek sem ismerik ki magukat a bankjegyáradatban.

München, okt. 27. A német határ átlépése után a legnehezebb hozzászoktatni magunkat ahhoz a gondolathoz, hogy milliárdosok vagyunk. Kezdetben felemelő érzés. Az ember leereszkedő mozdulattal tíz millió márkát nyom a hordár kezébe és meg sem érzi. Elintézi levelezési kötelezettségét — egy levelezőlap egy millió márka. Vesz egy zsemlét és kifizethet érte három milliót.

Bizonyos fokon túl azonban kezd a milliárdosság kellemetlen lenni. Az ember például megérkezvén Münchenbe, bemegy az egyik bankba, hogy először az osztrák koronát értékesítse. A bank olyan, mint egy ostromló vár a döntő közelharc pillanatában. Minden ablak előtt elkecseregett embertömeg áll amely pénzt vár.

Itt formálisan lesik, míg a bankjegyeket nyomják.

A bankban a hátsó lépcsőkön nagy tömegekben hozzák fel a friss nyomdászagu bankjegyeket és a várakozók hevesen csapnak le rájuk.

Akik megkapták, végre fizethetnek maguknak s alkalmazottaiknak — elsejére három milliót, öt milliót, nyolcat, ahogy épp jön, annak fentartásával, hogy az index emelkedésével egyidejűleg utánfizetést kapnak. Az, aki még nem jutott a kötegekhez, ideges lesz, hogy a forrás épp nála akad el. A tisztviselők szintén idegesek, a sok zérussal való küzdelem őket is tönkretesz. A bankigazgatók azt mondják, hogy soha ennyi dolguk nem volt. A sok ideges ember között a valutás külföldi is ideges lesz. Az idegen ember nem ismeri ki magát ebben a bankjegyhalmazban. Különösen hölgyeket lehet látni, amint egy-egy bank előtt az utcán ácsorognak és kétségbeesetten tanulmányozzák a bankókat.

A kétségbeesés ellen csak egy orvosság van. Lehetőleg gyorsan szabadulni a papiroktól és ez elég könnyen megy. A külföldi hölgy vagy ur beül a vendéglőbe és ebédel. Szolidan belekerül nyolcvan millióba. Lefoglalja a szállodai szobáját s ha mint osztrákot vagy magyart kiméletesen kezelik, akkor csak a negyven millós szorzószámot számítják, tehát 200—300 milliót egy szobáért és hozzá hatvan százalék adót. A nehézség a valutások a kétszeresét fizetik. Esetleg próbálkozhatik a nyugtalan külföldi autókirándulással, mikor is a szorzószám 25 millió. Vagy ha kulturális igényei vannak, könyvekre veti magát, ahol az alapárát e

pillanatban 70 millióval szorozzák. Egyike a legdrágább szórakozásoknak a vasutazás. A vasut szinte minden állomáson emel és pár órást ut a gyorsvonaton meghaladja a milliárdot. A villamos a maga szerényebb kezei között szintén nem marad el.

Egy liter tej a gyerekeknek 1—2 millió, holnap 16 lesz, egy darab kenyér 18 millió jegyre és akik reggel a bankban pénzért álltak, este a pék előtt sorakoznak az olcsóbb hatósági kenyérért. A cukor — most adják ki jegyre az augusztusit — 20 millió márka kilónként. A sör — Münchenben a sör! — egy korsó 20—30 millió márka. Emellett élelmiszer egyre kevesebb van. Az emberek már annyira összezavarodtak, hogy minden csinosabb papirost elfogadnak.

Legutóbb egy élelmes banda kivagdosta a képeslapokból azokat a fényképeket, amelyek az ujonnan nyomtatott bankjegyeket mutatták be és nagy üzletet csináltak az élethű másolatokkal, amelyeknek hátán néha még valami vers vagy novellatöredék is rajtahagytak.

Akik elfogadták, valószínűleg azt gondolták, hogy az állam pillanatnyilag kifogyott a papirosból és már egyszer felhasznált papirosból csinál 50 és 100 millió pénzjegyeket.

Az egyik kisebb bankban egy amerikai házaspár valami csekket akart váltani s amíg a tisztviselő a csekk aláírását vizsgálta, az asszony unatkozott és eszébe jutott, hogy levelet kellene írnia a sógornőjének. Csak volna kéznél valami levélpapír. A férj a zsebébe nyúlt és kihuzott egy csomó huszmillió bankót. Ónagyságának tetszett az ötlet, nem csupán sógornőjének írt a bankjegyek hátára, hanem más kedves ismerősöknek is. A tisztviselő nem szólt semmit, csak amikor az amerikaiak kimentek mondtotta:

— A külföldiek most mulatnak rajtunk, meg a pénzünkön. Lesz idő nemsokára, amikor nem lesz kedvük nevetni.

Ma csak ez a remény tartja a lelket a németekben. A bosszu reménye.

R. E.

Legolcsóbban és legszebben fest, tisztít az

UNIO

gőzmosógymár Cluj-Kolozsvár
Calea Regele Ferdinand 132.
Lloyd 1025

ANGOL szöveteim

dús választékban raktáron.

Elsőrendű munka! Szolid kiszolgálás!

Szalondöntő a legújabb párisi divat szerint készülnek üzletben.

Hackmayer, urisabó
Str. Avram Jancu (Kossuth-u.) 2.

GRAPHICA
RIMANOCZY-U.

Bélyegzők
KLISÉK
RAJZOK

Átmeneti kabát különlegességek nagy mértékben érkeztek
HOLLÓS uri divat üzletébe **RAKÓCZY-UT.**
TELEFON 10-45.

BÉLYEGGYŰJTÉS

Rovatvezető: Soltész Kálmán

Küzdelem az igazságért.

A Regatul-hajsza története.

Írta Dr. Szalay Béla, Szeben.

(Németből fordította Soltész Kálmán.)

(Folytatás.)

Itthon Erdélyben hosszabb ideig nem tudtak erről az óriási vereségről s csak 1-2 szakember értesült a történetéről. A laikusok hinni sem akarták és az árak még két-három hónapon keresztül hetenként emelkedtek, ami csak azzal magyarázható, hogy Románia a külföldtől csaknem teljesen el volt vágva, a posta ugyyszólván nem is működött. A visszahatás nálunk először 1920. tavaszán következett be, amikor lassanként itt is minden pangásba jutott, senki sem vásárolt többé Regatul bélyeget.

Ezalatt idehaza egész kis serege keletkezett a gyűjtőknek, akik azonban kezdők és tapasztalatlanok voltak. Ezek a csapásnak a súlyát nem érezték, azt nem értették és egész közönyösen tekintettek az ügy fejleményei elé. Ugy gondolkozhattak, hogy „Ennek így kell lenni és nem is lehet másképpen”.

Az egész országban alig akadt 3-4 régi gyűjtő, akik tudták, hogy itt a legjobb bélyegek galádságnak, fickóvirtusnak estek áldozatul és hogy ez nem maradhat annyiban. Küzdelmet kell kezdeni és addig folytatni, míg teljes nem lesz a győzelem a hazugság felett.

Ezt könnyű mondani, a keresztülvitel elé azonban óriási akadályok tornyosultak. A külfölddel még mindig nem lehetett rendszeresen levelezni. Idehaza a küzdelemhez egyesíteni kellett volna az erőket. A bukkaresti kereskedők érthetetlenül teljesen passzív viselkedtek annak ellenére, hogy nagy előnyököt biztosított volna részükre, ha a Regatul bélyegek tekintélye helyreállított volna. Ezek minden segítséget megtagadtak. Bárhová fordultunk, mindenütt csak szűklátókörű emberekre találtunk, akik nem tudták megérteni a küzdelem fontosságát és bizonyos anyagi áldozatok szükségességét.

Ennek következményeképpen, ahelyett, hogy egyszerre néhány száz harcossal állhattunk volna a harc vonalában, csak ketten vettük fel a küzdelmet. És pedig: dr. Ürményi Dezső az ő kiváló folyóiratával a külföldi befolyásával és a szebeni „Sammelsport” egyesület, amely vezetőségének 20 éves tapasztalataira támaszkodva a katalógusok felvilágosítását és a gyűjtő-szemek felnyitását tűzte ki feladatául.

Igy kezdődött meg ez az igazán érdekes filatéliai háború: a küzdelem a Regatulok igazáért.

Fáradtságos levelezgetés után sikerült az első eredményt elérni: a katalógusokból eltűntek lassanként az olyan valótlan állítások, mint például, hogy a tisztviselők a rendes illetményeik helyett Regatul-bélyegeket kaptak a fizetésüket. Ezt a kérdést a Banater Philatelsit 1922 évi márciusi számában tárgyaltuk meg és felhívtuk a katalógusok kiadóit, hogy tudósítóikat kényszerítsék arra, hogy a rágalmozó állításaik bizonyítékait közöljék velünk, vagy pedig töröljék katalógusaikból a vonatkozó kitételeket. Ez volt az első siker és a második sem késett sokáig: felszólítottuk a budapesti első hazai egyesületet, közölje velünk, kitől nyerte a Regatul-bélyegeket, illetőleg a valósággal oly éles ellentétben álló információkat, hogy az illető urat rágalmozás miatt feljelentessük, vagy pedig az egyesület nyilvánosan vonja vissza a valóságnak meg nem felelő állításait.

Az egyesülettől érvek helyett egy kétsoros, igen jellemző kitérő választ kaptunk: „Oly nagy felfogásbeli különbség áll fenn közöttünk, hogy az egyesület szükségtelennek tartja, hogy az ügyről tárgyaljon”.

Nem tudom, hogy olvasóim megértik-e ezt a filatéliai ügyvédi kijelentést, ezért lefordítom ezt hétköznapi nyelvre: A válasz ezt jelenti: „A füllentéseinket nem tudjuk, de nem is akarjuk jóvátenni, a hazugság megengedett fegyver, egy egyszerű börzemánóver, tehát hagyjanak bennünket békében”.

Mi a válasszal teljesen meg voltunk elégedve.

Most kezdődött a küzdelem legnehezebb fázisa:

a teljesen megtévesztett magyar, osztrák és német gyűjtők felvilágosítása és meggyőzése. X ur állításai ugyanis az egész német sajtót félrevezették. Tudtuk, hogy egy hazugság hatásának ellensúlyozására, ha a hazugság egy percig győzedelmeskedett, évtizedes küzdelem szükséges, de az igazságnak végre is győznie kell.

Különösen a kezdet volt nehéz. Egy banális nyilatkozat a szaksajtóban, hogy a német sajtót félrevezették stb. hatástalannak látszott. Másképp kellett a dologhoz hozzákezdeni.

Időközben a Regatulokat a legbehatóbb szakszerű vizsgálat tárgyává tettem. Minden hivatalos adatot összegyűjtöttem és a kibocsátási mennyiségekre vonatkozó adatokat is a legmesszebbmenő ellenőrzés alá vettem azok helyességét illetőleg. Ezeknek a kutatásoknak a gyümölcseként bélyegekünk elsőrangúságának kézzelfogható bizonyítékait nyertem és azt a szilárd meggyőződést, hogy azok igen magas értéket képviselnek. Így keletkezett az a szerencsés eszmém, hogy a gyerekesen lekicsinyelt és értéktelennek beállított Regatulokat, már keresett, magasraértékelt sorozatokkal hasonlítsam össze. A katalógusban felülvizsgáltam a különböző bélyegkiadások minőségét és filatéliai jogosultságát és arra a meglepő eredményre jutottam — ami kezdetben magamat is csodálatba ejtett — hogy a legutóbbi 10 évben megjelent sorozatok közül egyetlen egy sem felel meg olyan mértékben a filatéliai jóság, az elsőrangúság feltételeinek, mint a két Regatul sorozat.

Ezek a tanulmányok még egy, a szaktudomány szempontjából is értékes gyümölcsöt hoztak: a filatéliai jóság és elsőrangúság meghatározását, definícióját. A következőkben állítjuk fel a feltételeket, amelyeknek egy valóban elsőrangú sorozatnak meg kell felelnie:

Egy új bélyegsorozat elsőrang:

1. ha kétségtelenül hivatalos, állami kibocsátás;
 2. ha keletkezésének örölményei, vagyis története teljesen ismeretes;
 3. ha kibocsátásának postai szükségessége teljesen igazolt. Ez egyike a legfontosabb feltételeknek. A sorozatnak nem szabad mesterkéltnek, erőszakoltnak lennie. Bizonyítékát kell adnia annak, hogy akkor is és épen úgy létrejött volna, ha filatélia nem is létezne a földön;
 4. ha csakis postai célokat szolgált;
 5. ha a posta részéről soha névértékén alul nem árusított.
- Ahhoz pedig, hogy a sorozat karrierje biztosítva legyen, szükséges még:
6. hogy a hiteles, hivatalosan közölt kibocsátási mennyiségek ismereteseleg legyenek;
 7. hogy ezek tulmagasak ne legyenek, viszont a kibocsátási mennyiség alacsonyysága igazolva legyen;
 8. hogy az utánnyomás lehetetlen legyen;
 9. hogy ne létezzen maradványtömeg (Restbestand);
 10. hogy a bélyegek piaci ára azok ritkasági fokának megfelelően, vagy annál alacsonyabb legyen.

Ez a meghatározás képezte most azt a tudományos alapot és fegyvert, mellyel célunk felé haladhattunk.

Az „Intern. Postwertz. Markt-Poessnech” 1922. febr. 2-iki számában nyíltan arra az álláspontra helyezkedtünk, hogy mi a leócsárolt Regatul bélyegeket egyenesen a világ legjobb új bélyegének tartjuk s minden gyűjtőt és kereskedőt felszólítottunk 1000 lei jutalom kitűzése mellett, hogy egy, a Regatulnál jobb sorozatot nevezzenek meg, vagy legalább, hogy a Regatuloknak valami hátrányát, hibáját mutassák ki.

Most egy különös dolog történt. Főcélunkat, hogy a gyűjtők figyelmét a bélyegeinkre tereljük, nagy mértékben sikerült elérnünk. A külföld csodálkozott a merészségen, hogy azt a bélyeget, amiről csak rosszat hallott, átmenet nélkül a legjobbnak merjük állítani és várta Budapest cáfolatát... Ami azonban sehogy sem akart megérkezni. Ezután a katalógusokban kezdtek jobb bélyegek után keresgélni, azonban eredménytelenül. Ez a mi győzelmünket jelentette.

Amerikából azt a hírt kaptuk, hogy ott a Regatul, ép úgy, mint a háborús sorozatokat, értéktelen magán-bélyegekként, papirdarabkákként kezelik, me-

lyekből a nyomdában bárki annyit rendelhet, amennyi akar és tetszés szerint tévnyomásokat stb. állíttathat elő. Így tévesztették meg a gyűjtőket az amerikai kereskedők, akik az európai konkurrenciától tartottak. Ők terjesztették az ilyen híreket és a jelszó volt: európaiaktól nem vásárolni!

A német kereskedők a mi felvilágosító állításainkat nem tudták visszautasítani, azonban nem vették kellő komolysággal és ez a gyakorlatban súlyos következményekkel járt. Nem érdekeltük a regatul alacsony kibocsátási mennyiségei iránt, nem hittük ritkaságukban. Egyedül így érthető, hogy még ma akad német kereskedő, aki lehetségesnek tartja, hogy valaki valódi komplett kolozsvári sorozatokat tucatszámra ajánlhasson eladásra. Épen most kaptam e ilyen jellegű ajánlatot, és pedig Hamburgból, a berlini „Intern. P. Wertzeichen Händler Verein” egyik tagjától. Megvizsgáltam a minta-sorozatot és megállapítottam, hogy valamennyi ritkaság hamisított. Ha a német kereskedők tisztában lennének a regatulok feltétlen ritkaságáról, nem hagynák magukat ilyen módon becsapni, hanem a „tucatsorozatok” ajánlóját egyszerűen záratnák.

A regatulok külföldi lenézői csakhamar stragailag tarthatatlan helyzetbe kerültek. Mi az igazságszajával erőiesen törtünk előre és a Budapesti félrevezetettek ugyanonnan várták állításaink energikus lecáfolását, azonban hiába. X ur nem lépett ellentámadásba, hanem energikusan hallgatott. Eltelt egy fél esztendő és X ur hallgatott, de most már brutálisan! — és még mindig csend van odaát.

Időközben a Banater Philatelsit 1922. évi 1. számában nyilvánosságra hoztuk minden hivatalos adatot és okmányt, amelyek igazolják, hogy a regatul milyen mértékben felel meg az elsőrangúság feltételeinek.

Kaiser-Borax

le mosás,
mindenkinek nagy
áldás.

Zsák

Kötélgyár
Lugoson

Zsineg

HAVAS DEZSŐ
TIMISOARA

Ponyva

GYERMEKE LESZ

a legelegánsabb a korzón,
ha gyermekkosiját

SZOKE MIKLÓS-nál

Strada Vlahuta 22 szerzi be

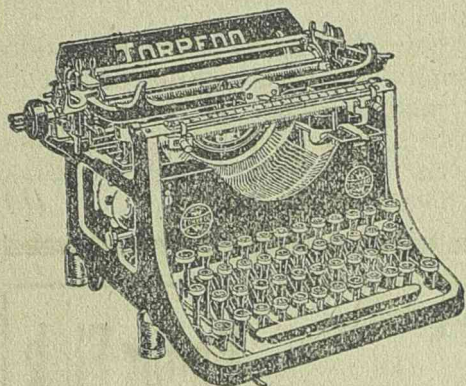
Ugyanott új huzatok, ernyők, gumizások és mindennemű javítások a legolcsóbban és leggyorsabban készülnek

Legolcsóbban kaphatók férfi kalapok
Heller és Deutsch
kalapgyárában (volt Friedländer-kalapgyár).

Gyár: Reg. Ferdinand (Rákóczi)-ut 20
Elárusítás: Jorga Miklós (Zöldfa)-u. 21
Külön osztályban alakításokat szakszerűen készítünk
Telefon: 12-06

Teljesen új
topolya háló
olcsón eladó

Megtekinthető: Kirschner és Társa cég
nagyipar-téri raktárában. (Andrényi-ház.)

Torpedó
írógép

vezér-
képvisel-
et Bihar
megye
és Nagy-
várad
részére

Kőváry írógépszaküzlet
Oradea-Mare Bazarépület. Telefon 13-63

Legjobb minőségben
legszebb színekben
legolcsóbb árban

Kreppapír

a Központi
Ujságirodában kapható !!

Kérjen kizárólag csak

100g - 150g
és
kisebb darabok

„Meteor“
palagyár rt.

Fugyivásárhely, Biharmegye.

„Lloyd“ 1032

Ajánlja kitűnő minőségű
asbest paláját!!!

Fél kilogramm gyapju, vagy egy
kilogramm sajt árával megmen-
heti birkáját a pusztulástól!!!

DISTOL

biztosan meggyógyítja mételegykoros
juhait és szarvasmarháit.

„DISTOL“

Egyszerű kezelés! Biztos gyógyulás!

Kapható:

Gergely Ferenc utóda

cég drogueriájában Cluj-Kolozsvár.

Lerakatok:

Gea Krayer Drogueria R. T. Temesvár.
Hietsche & Co. chem. laborat., Szászsebes.
Dr. Guttmann Béla gyógyszerháza, Szatmár.
Krafft és Herbert Drogueria, Brassó.
Lukács László gyógyszerháza, Kézdivásár-
hely. Továbbá bármely gyógyszerházaiban.

Ne várjon addig, míg állatja leromlik!

**Bélyeg-
gyűjtők!!!!**

Megjött az

UJ MICHEL 1924.

— Ára 80 lei. —

Bel- és külföldi bélyegeken nagy választék.
Hiányjegyzékre árat közölök. Bizomány-
sokat keresek. Fogazatmérő 10 lei. Csipesz
45 lei. Választékfüzet $14/11 = 6$ lei, $14/22 = 10$
lei. 100 darab egy oldalas bélyegragasztó
10 lei. Kétoldalás 14 lei. Albumok és más
kellékek raktáron. Érdeklődésekre csak 2 lei
válaszbélyeg ellenében válaszolok.

Kemény A.

bélyegkereskedő

Oradea-Mare,

Strada Vlahuta 50.

Vásároljon a termelőnél

GYAPJUIPAR rt. Str. Regele Ferdinand 13

A gyár összes termékeinek lerakata.
Eladás szigorúan szabott gyári áron.

Telefon 16-63. Sürgőnycim: Fonal.

Ipárvállalatok, mezőgazdák
és kereskedők fehér szózt

szalonnát

2-4 táblásig I-a olvasztott
disznósirt, füstölt, papri-
kás stráf szalonnát napi
áron alul beszerezhetik

HERCZ IMRE cégnél Str. Vlahuta (Szt János-u.) 32.
Telefon 4-38. Alapított 1911-ben.

Málnási Mária Forrás

Természetes alakalikus sós gyógyvíz.
A legjobb nyálkaoldó gyógyszer!!!!
Gyomorégést azonnal megszüntet. Min-
denütt kapható. Kútkezelőség Brassó.

Lloyd 1552

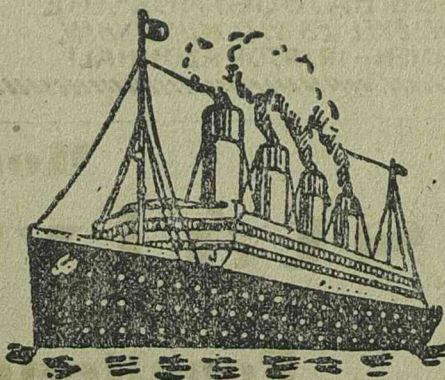
A legjobb és legdivatosabb cipő a közismert

„Chaussures Echo“

védjeggyel ellátott

CIPŐK

Lloyd 1117

Délamerika

Közép-Brazília, Uruguay,
Argentína, Chile, Para-
guay és Petagóniába

a legnagyobb és legkényelmesebb tengeri gőzösökkel I., II. és III. osztállyal.
Gőzösök hetenkinti indulással. Felvilágosításokat és prospektusokat díjmentesen ad
a Hamburg-Südamerikanische Dampfschiffarts-Gesellschaft vezérképviselte

KLEIN GYULA

Lloyd 2046

Timișoara Str. Eugen Savoya (Jenő főherceg-u.) 5. — București Calea Griviței 183.

Lószerszám- vereték

elsőrendű kivitelben, minden alakban, nikkelből és rézből

Lloyd 1936

Metallum fémárugyár

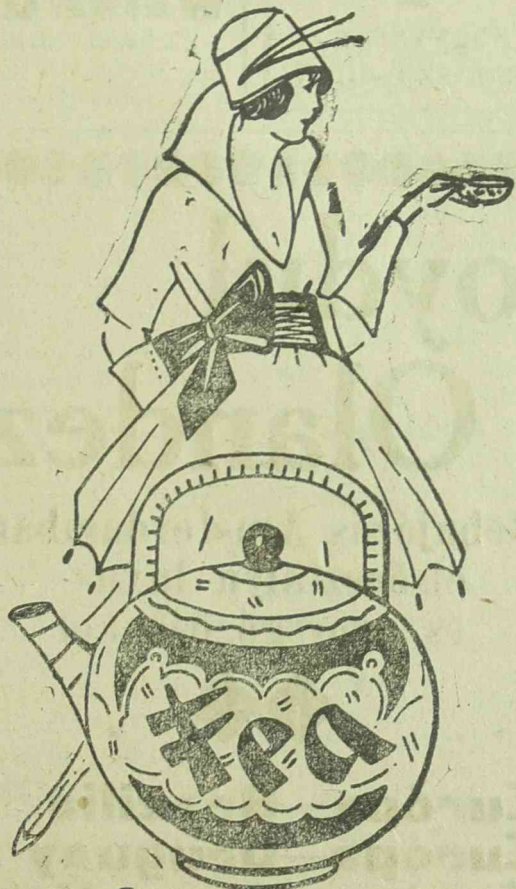
rez- és fémöntő Brasso Brasov, Vasut-u. 37.

Veszünk ócskarezet és fémot minden mennyiségben

Géphajtó szíjak

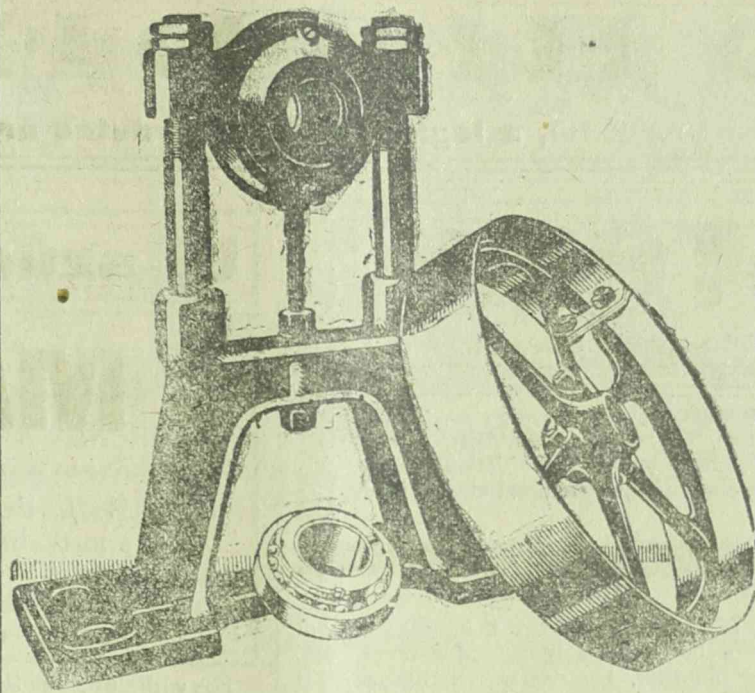
Ideal és Standard jegyűek ipari és Agricultura jegyűek mezőgazdasági célokra, szakszerűen, tölgyfacserzéssel készítve, egyszerű és dupla kivitelben bármely szélességben. Legjobb minőségű cromkötő és varrószíjak — **azonnali szállításra kaphatók!!**

Mureseni bőrgyár
rt.-nál Mureseni,
(TARGU-MURES mellett.)

**TEÁSKANNA
VÉDJEGYŰ TEA**

A Balkán Impex R.T.
nagybani egyedárúsítóhelye
és főlerakata.
Temesvár.

SKF.

8973

golyóscsapágy transzmissziók

35 százalék erőmegtakarítást és 90 százalék olajmegtakarítást jelentenek, a kezelési költségek, a tűzveszélyek csökkennek, a gépek teljesítőképessége fokozódik. Teljes transzmissziós berendezéseket szállítunk prompt raktárról: SKF. Norma Golyós és Görgőscsapágygyárak. Vezérképviselő: Dr. Schultze és Társa, n.úszaki iroda, Nagyszeben-Sibiu, Seiler-utca 3. Telefon 205.

Keresek megvételre fekete silskint tármilyen alakban. Cim a kiadóhivatalban. 4227

Kalapcsomagoló papír minden színben legolcsóbban beszerezhető a Központi Újságíródában.

Eladó szőlő

Nagysötétágon 3 és fél hold, szép parkka, 2 szoba, konyha, kamara, terrasz, pince, téglapalacetetével, istálló, kocsiszin, disznóól, hintó, táblásszekér, ló, tehén, takarmány egész télire, szerszámok, felszerelések.

Cim:

Ardeal

Str. Episc. Ciorogariu (v. Uri u) 8. Telefon 203

Burgonya, hagyma, foghagyma nagyban és kicsinyben legolcsóbb árban kapható Goldring Jakabnál Str. Nic. Jorge. 5912

Eladó egy teljesen új szürke kereszt-róka boa Teleky-utca 53. földszint kapuval szemben.

ENGROS ÁRBAN
KIARUSITUNK

VAS- ÁGYAK

GYERMEK- és NAGY ÁGYAK RÉZDISSZEL ELSŐRENDŰ KIVITELBEN. GYERMEK-KOCSIK. ÁGYSD RONYBETÉTEK stb. ALKALMI VÉTEL

FÉMPARI VÁLLALAT
STR. MAGYAR-UTCA 18.

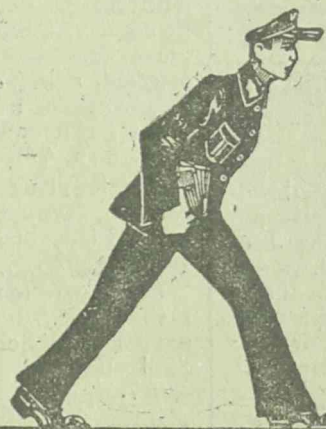
BUTOROK

gyönyörű ebédlő, topolya, teleháló és több masszív hálóberendezések állandóan raktáron a legjobb kivitelben, mélyen leszállított olcsó áron kaphatók

Veress Antal asztalos

Str. Matei Corvinul (Batthyány-utca) 4.

DIÁKEGYENRUHÁK és SAPKÁK

KÉSZÜLNEK
GERGELY GYULA
ÜZEMÉBEN
BUL. REG. FERDINAND No. 55.

Bőrkereskedők figyelmébe!

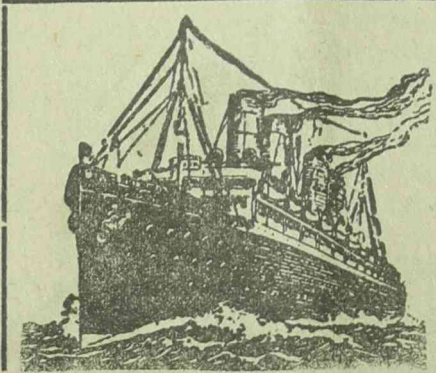
la barna

patent-lemez

(bazar) minden vastagságban kapható
Economia Kereskedelmi és Ipari rt.-nál

Norddeutscher Lloyd F. MISSLER

Bréma—Amerika

Az utazást teljesen újjáépített hajóinkkal tesszük lehetővé, melyekben a harmadosztály is elegánsan berendezett kabinokból áll 2 és 4 személy számára. Elsőrangú netém konyha. A hajókon magyarul és németül beszélnek. Díjtalan tájékoztatás.

NORDDEUTSCHER LLOYD

nagyromániai vezérképviselő:

BUCURESTI, Calea Grivitei 130 Bejárat Polizu-u. sarkán (Bratu-szálloda alatt) és ennek fiókjai:

ORADEA-MAR, Bulevardul REGELE FERDINAND No. 4.

Telefon: 8-26. 9-88.

(A hivatalos menetjegyirodában) Székhely: MENETJEGYIRODA

Ugyanott vasúti jegyek kiadása úgy a bel-, mint a külföld minden állomására.

TIMISOARA, „Korona-Szálloda”, vasúttal szemben. — CERNAUTI, Kochanowski-Gasse 3. (Botinianeau házban)

Minden felvilágosítás díjtalan.

Rader 392

APRO HIRDETESEK

Egy szó ára 2 lei; a legkisebb apróhirdetés ára 10^{szóig} 20 lei.

„INDUSTRIA“

ipari és kereskedelmi vállalat ORADEA-MARE, Calea Victoriei 1.

Raktáron tartunk saját gyártmányú orvosi, vegyész, irodai, raktárnoki, fűszeres, pincér, borbély, hentes- és gépész-kabátokat, sofför, kazántisztító és kék munkásruhákat elsőrangú anyag és kivitelben. Gyárak, bányák, nagyüzemek figyelmébe ajánljuk magunkat és kíváncsra árajánlattal szolgálunk.

Legolcsóbban és leggyorsabban

vízumoztat

a Központi Ujság-iroda. Telef. 1074

Adás-Vétel

Eladó olcsón nagyszerű üzleti ház a str. Alexandri (Teleky) utcán azonnal elfoglalható üzlettel, lakással és nagy raktárhelyiséggel. — Str. Episcopul Ciorogár (Uri) utcán 3 lakásos ház kerttel, melyből 1 háromszobás, fürdőszobás lakás azonnal elfoglalható, vételi ár háromszázhuszonezer lei. Továbbá (Bémer) Regina Maria-téren üzlet teljes berendezéssel háromszáz-ezer leiert. Feledi Sándor I. C. Bratianu (Szaniszló-utca) 63.

Str. Vlahuta (Szt. János-utcán) két nagy szoba, fűtőkamara lakásnak vagy műhelynek sürgősen kiadó. Iroda Str. Pavel 5.

Vaskályhák, 20 darab, közte Meteor is, eladó a Park-szállóban. 5921

Eladó egy 7 járatú malomberendezés 60 lóerős szivattyú mo'orral, vagy társulnék jó vidékre, ahol szükség van malomra. Adler Ersemjén, Biharmegye. 5915

Eladó kettő emeletes ház 4 üzlettel 3.000.000. szép földszintes ház központban szép fásított udvarral, több uri lakással. Több házak 40.000-tól feljebb Szőlők 1 holdtól 20 holdig Str. Ciorogár (Uri utcán) ház háromszobás lakással, nagy kerttel két-százötvenezer lei. — Értekezni Toránánál N. Gesztelep. d. u. 4-7 ig. 5916

Gyárhelyiség iparvágánnyal, három szobás lakás, istálló kiadó. Spiz vaskereskedő. 5919

Eladó egy teljesen jó karban levő Schöberl-ágy pamlag. Cim Schwartzné, Sirol Gerbilor (Szarvas-sor) 7. 4238

Allást nyor

Jól főző idősebb min-den szidó szakácsnő elsejére felvétetik. Rosenberg, Str. Alexandri (Teleky u.) 4. 5913

Dautches Fräulein nur Intelligent Gesucht Novák Coloniale Handlung Reg. Ferdinand 6. 5917

Utazót, ki fűszeráruval dolgozik, meghíznék egy, a szakmába vágó áru eladásával. Cim a kiadó-hivatalban. 4235

Ügyes, jobb megjele-nésű fiút keresek tanulóknak. — Schwartzné Szarvasor 7. 4237

Jól főző minden-es ma-gas fizetéssel, jó bizo-nyítvánnyal felvétetik. — Kun Aurél Vlacu (Vám-ház-utca) 51. 5920

KÜLÖNFÉLE

Elbocsájtott tanítónő helyben vagy vidéken nevelőnői állást keres Cimet az Ujságíródába kér 5911

Pénztárosnő, ki romá-nul is tud, állást változ-tatna. Cimet a kiadóba kér 4235

Frenkel és fia

általánosan elismert régi butor- és szőnyegkereskedők megvásárolnak teljes lakberendezéseket, — u. m.: butor, szőnyeg, zongora, Wertheim-kassa, porcellánok stb. — Szives meghívásra házhoz jön. Strada Mosoiu (Mezey Mihály-utca) 10. szám.

Uj szűcsüzlet!

MASITS

Szent János-u. 2. Lőrincz mellett.

Boák, Persianer, szilskin hosszú és sportkabátok állandóan nagy választékban raktáron. Mérték utáni rendelések, javítások és átalakítások jutányosan vállaltatnak.

Ügyvédjelölt, kezdő ro-mán tudással ügyvédi iro-dában állást keres. Cime-ke a kiadóba. 5918

Magas árban veszek

briliáns, arany, ezüst ék-szereket és dísz tárgyakat, töredék aranyat, ezüstöt, arany szájpaddást, arany és más hamis fogakat Ékszerek, evőeszközök al-kalmi árban kapkálók

FREUND BENJÁMIN
ékszerész

Nagyvárad, Strada Regel Ferdinand (Rákóczi-ut) 11. Széchenyi épület szálló

FRIEDMANN

ékszerész, dragakő foglalo vésnök Calea REGELE FERDINAND (Rákóczi-ut) 7-b sz.

Elvállal uj ékszerek készítését, régiek át-dolgozását, dragakő foglalásait — Törött aranyat, briliánsot magas árban veszek

100.000 Leivel tarsul nek bevezetett üzlethez vagy iparvállalathoz, eset-teg biztosítékra kiadom. Jelige „Garantia“ 5899

Valódi perzsa függöny, egy szárny eladó olcsó áron. Cim a kiadóban.

Régiségeket vesz és elad

Különlegességek:

porcellán,
üveg,
fayence
és email.

Nagyvárad,
Szaniszló-u. 1.

Str. Reg. Ferdinand 9. Stepper cukrászda mel-lett, öz. Petriné lát-szerész üzletében tekintse meg

HERBERT

ékszerész raktárát és a kirakatban az árákat.

Briliántot, arany és ezüst dísz tárgyakat órákat olcsón ott vásárolhat.

Briliánt, arany és ezüstért magas ára-kat fizetek!!!

Nagyvendéglő szállodája

Kovácsna-fürdőn, 20 helyiséggel, kerttel és összes gazdasági épü-letekkel 400.000 leiert sürgősen eladó. Eme-letes épület. — Cim: „Hotel Transsylvania“ Covasna 1., Judetul Greis Caune.

Eladó házak

A város minden utcájá-ban beköltözhető 60 ezer leitől 3 millióig vannak lakások 1-5 szobaig bu-torral vagy anélkül, üzle-tek, souterainek, szőlők, földek stb. Ha házat, üz-letet, lakását, szőlőjét, földjét, butorozott lakását eladni, kiadni, cserélni akarja, forduljon bizalom mal h zszám, díszkréten elintézem azonnal. Bizo-mányba bármit elfogadok.

Weisz Gizi

közvetítő irodája
Str. Tipografiei Nyomda-utca 4 sz.

Cunard

Line

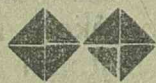
Lloydul

Regal Olandez

a világ legnagyobb hajóstársasága

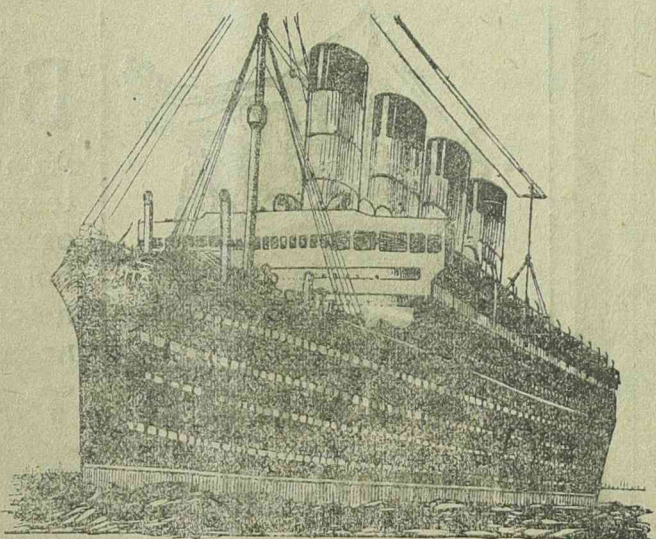
Rendszeres átkelés:

Hamburg, Rotterdam, Cherbourgól
Canadába és az amerikai Egyesült Államokba.

Legnagyobb luxus- és gyorsgőzösökkel ellátva.

Sürgőnycim: Realloyd

Behajózás Amsterdamban
elsőosztályu luxus-
és gyorsgőzösökkel

Európa—Brazilia
Európa—Uruguay
Európa—Argentina

Telefon 373

Érdeklődők forduljanak bizalommal
az Oradea-Mare — Nagyvárad fiókhöz
Strada Rimanóczy-utca 5.